

BUITEN

11^e JAARGANG N°. 31.

ZATERDAG 4 AUGUSTUS 1917.

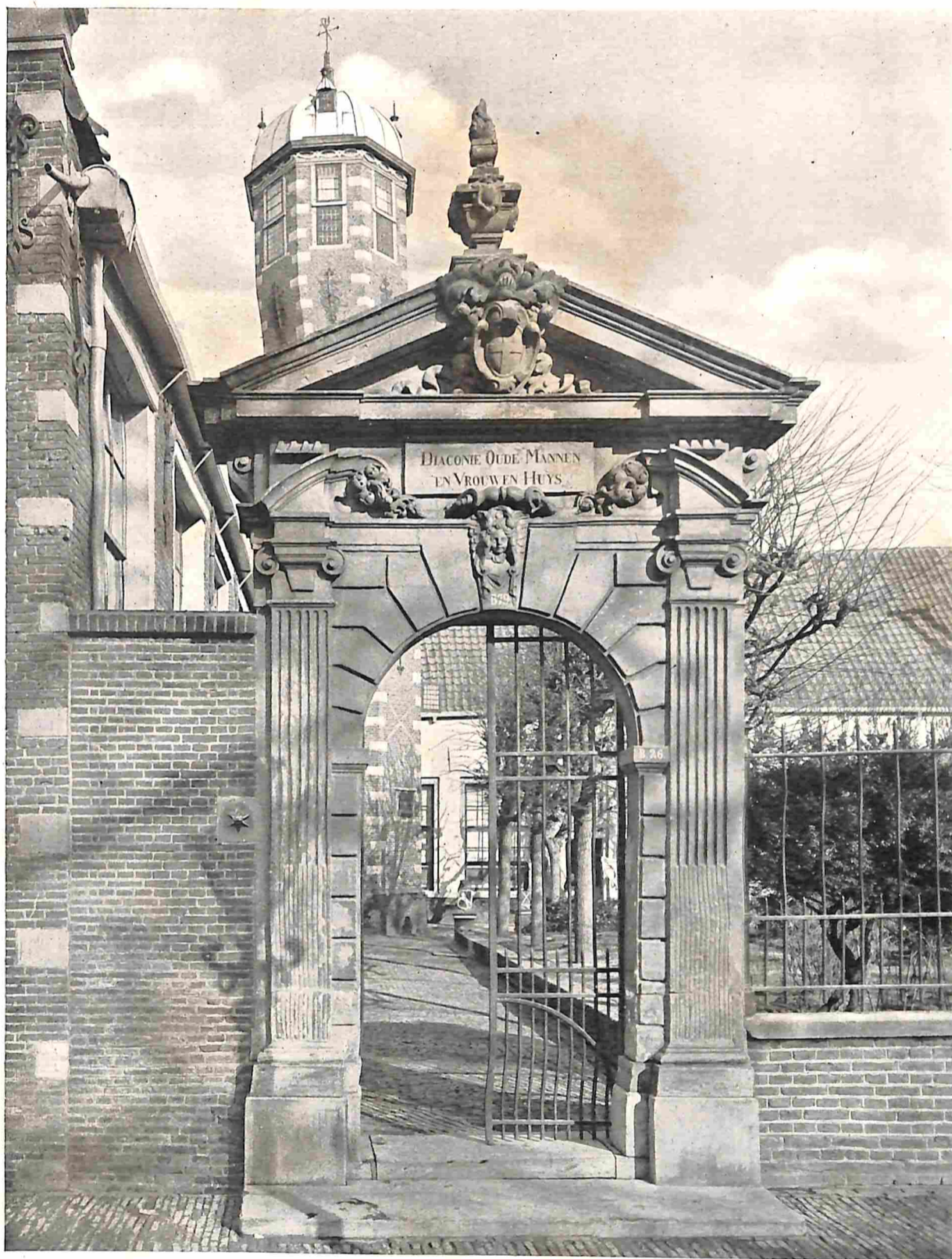

Foto C. Steenberg.

HET HOF VAN SONOY TE ALKMAAR. HET POORTJE VAN BARDES.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

DE STERRENHEMEL IN AUGUSTUS, DOOR A. A. N., GEÏLL., BLZ. 362
 DE BELANGWEKKENDE GESCHIEDENIS VAN MEVROUW
 BALFAME, DOOR GERTRUDE ATHERTON (31). 363
 HET HOF VAN SONOY, DOOR N. BEIJDERWELLEN JR.,
 GEÏLLUSTREERD. BLZ. 361, 364—367
 LAMMAS DAY, DOOR F. W. DRIJVER. BLZ. 365
 HAAR STRIJD, DOOR MADELEINE HEIDESTEYN 366
 EIERLEGGENDE SLUIPWESP, DOOR C. O. BARTELS, GEÏL-
 LUSTREERD BLZ. 368—370
 HET TAURISCHE PALEIS, DOOR S. BLZ. 370
 EEN AARDIG ZOMERHUISJE, GEÏLLUSTREERD . . BLZ. 370—371
 HET AMERIKAANSCH DUEL, DOOR EWALD GERHARD
 SEELIGER (36) BLZ. 371
 BLOEMMARKT AAN HET SINGEL TE AMSTERDAM, ILLUSTR. . . 372

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74-76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

Tevens gelieve men achter op de foto's duidelijk aan te geven, wat ze voorstellen.

De uitgevers verzoeken betrefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

DE STERRENHEMEL
 IN AUGUSTUS.

HET volgende overzicht geeft den stand der sterbeelden voor 19.5 uur sterretijd, d.i. omstreeks 10 uur middelbaren tijd of 11 uur zomertijd. Men zie het Augustuskaartje in de N. R. Ct., dat voor 19 uur sterretijd geldt.

- Zenith: Draak, Lier, Zwaan;
- Noorden: Groote en kleine Beer, Giraffe, kleine Leeuw, Lynx, Wagenman;
- Noordoosten: Cassiopeia, Cepheus, Perseus;
- Oosten: Andromeda, Driehoek, Hagedis, Pegasus, Ram, Visschen;
- Zuidoosten: Kleine Paard, Waterman, Zwaan;
- Zuiden: Arend, Dolfin, Pijl, Schild van Sobieski, Schutter, Slang, Steenbok, Vos;
- Zuidwesten: Schorpioen, Slangendrager;
- Westen: Boötes, Hercules, Hoofdhaar van Berenice, Jachthonden, Kroon, Maagd, Slang, Weegschaal;
- Noordwesten: Groote Beer, Draak.

De Melkweg loopt te 10 uur (11 uur zomertijd) in een prachtigen boog van het Noord-Noordoosten naar het Zuid-Zuidwesten. De Zwaan met de heldere ovale lichtplek staat in top, en ook de sterbeelden Arend en Schutter, waarin de Melkwegstroom zich vertakt en verdeelt, staan vrij hoog aan den hemel.

Algol minima zijn waar te nemen: den 17^{en} Augustus te 13 uur (14 uur zomertijd) en den 20^{en} Augustus te 10 uur (11 uur zomertijd).

Mira Ceti is nu aan den ochtendhemel zichtbaar; men zal de ster in den loop der maand wel in een binocle te zien krijgen. Over R Coronae borealis wordt hieronder gesproken.

Het Morgen-Zodiakaallicht is soms in het laatst van Augustus al wel te zien, en wel eenige uren voor zonsopkomst in het Oosten; de maan behoeft dit jaar dan nog niet te hinderen; als ze vol geworden is (1 Sept.) natuurlijk wel.

Den Gegenschijn zoeke men op maanvrije nachten, dus omstreeks het midden van Augustus, in den Steenbok.

De tijdsvereffening neemt deze maand af: de zon is 1 Augustus

zes minuten bij een klok die middelbaren tijd aanwijst achter, maar haalt haar tegen het einde der maand in.

Augustusnachten zijn vermaard om de vallende sterren (Perseiden), die vooral omstreeks 11 Aug. een paar dagen lang soms in grooten getale optreden. Het is den 9^{en} Augustus Laatste Kwartier en de maan zal dus wel wat hinderen.

Zoals men weet zijn de Perseiden te beschouwen als afval van de derde komeet van het jaar 1862, een vrij heldere komeet, die een staart van 15° lengte heeft vertoond.

De zwerm is buitengewoon lang werkzaam, want al vóór half Juli vertoonen zich Perseiden; het straalpunt ligt dan in Cassiopeia, maar het schuift aldoor naar het Oosten op, en is ten tijde van de grootste werkzaamheid van den zwerm ten Noorden van α Persei te vinden.

De planeet Mercurius zal, ofschoon omstreeks 22 Augustus op groote Oostelijke elongatie van de zon, door haar lagen stand niet of nauwelijks aan den avondhemel gevonden kunnen worden.

Venus is avondster maar staat na zonsondergang al te laag, om sterk de aandacht te trekken. De schijf meet ongeveer 12" en is drie kwart vol verlicht. Misschien stelt omstreeks 22 Augustus Venus ons in staat, Mercurius te vinden. Men zou dan nog voor zonsondergang, b.v. te 7 uur (8 uur zomertijd), laag boven den Westhorizon eerst naar Venus moeten zoeken, daarna 4 of 5 graden meer naar rechts en iets lager naar Mercurius.

Mars komt half Augustus bijna drie uren voor de zon op en is dus in de vroege ochtenduren goed te zien. De planeet loopt vrij snel Oostwaarts in de Tweelingen.

Jupiter komt half Augustus al omstreeks 11 uur (12 uur zomertijd) op, en is dus na middernacht goed te zien.

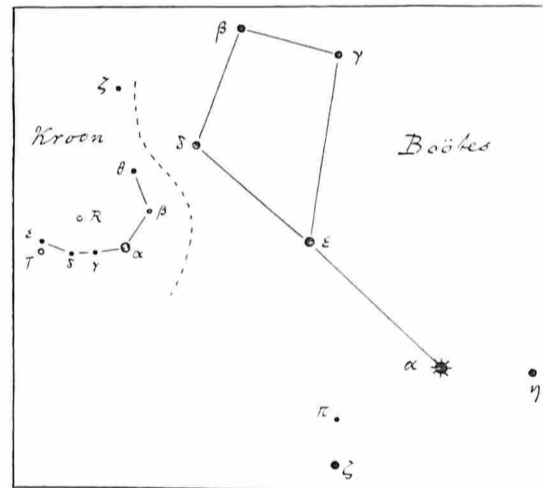
Saturnus is niet zichtbaar.

BOÖTES EN DE KROON.

Deze sterbeelden zijn niet circumpolair en ze staan derhalve niet altijd boven onzen horizon, ofschoon men ze wel het heele jaar door zien kan, zij het in sommige jaargetijden alleen maar gedurende een gedeelte van den nacht. Van 23 tot 7.5 uur sterretijd zijn ze zoo goed als onzichtbaar; alleen de beide noordelijke sterren β en γ van Boötes ziet men dan ergens tusschen het Noordwesten en het Noordoosten even boven den horizon. In den herfst (September en October) zijn de beide sterbeelden alleen 's avonds te zien (in het Noordwesten), in November en Januari alleen 's ochtends (in het Noordoosten).

Vervolgt men den boog $\delta \epsilon \zeta \eta$ van den Grooten Beer, dan komt men bij een zeer heldere gele ster, Arkturus (α Boötis).

Ten Noordoosten daarvan ziet men den onregelmatigen vierhoek $\beta \gamma \delta \epsilon$, en ten Oosten daarvan de in een halven cirkel gelegen sterren van de Kroon met de ster der tweede grootte α , genaamd Gemma (het Juweel).

Bij uitzondering zijn hier sterren van de vierde grootte op de kaart aangegeven.

De kaartjes willen alleen het meest in het oog vallende en gemakkelijkst herkenbare deel der sterbeelden aangeven en beoogen geen volledigheid, zelfs niet van de sterren der derde grootte: daarvoor raadplege men een sterrenatlas.

Het sterrebeeld Kroon komt, onder den naam $\Sigma\tau\epsilon\Phi\upsilon\nu\sigma$ in den Almagest voor: het wordt gewoonlijk als Corona borealis (Noorderkroon) betiteld, ter onderscheiding van het eveneens reeds door Ptolemaeus genoemde sterrebeeld Zuiderkroon (Corona australis) ten Zuiden van den Schutter.

$\Sigma\tau\epsilon\Phi\upsilon\nu\sigma$ beteekent eigenlijk kranen en zoo beelden dan ook Bode, Argelander e.a. de Kroon aan den hemel af. Andere atlanten hebben een koninginnekroon, meer in overeenstemming met het verhaal van Ovidius: het is de kroon van Ariadne, door haar goddelijken gemaal Dionysos (Bacchus) aan den hemel geplaatst.

Op de kaart zijn twee merkwaardige veranderlijke sterren aangegeven. Vooreerst T Coronae borealis, de nieuwe ster, die den 12^{en} Mei 1866 in weinige uren tot een meer dan duizendvoudige helderheid steeg, een oogenblik de tweede grootte bereikte, maar den 14^{en} Mei al weer tot de derde, den 16^{en} tot de vierde grootte tot hare oorspronkelijke helderheid (9^m. 5) terug te keeren. Dit is de eerste Nova, waarvan het spectrum is onderzocht; met de toenmaals nog vrij primitieve hulpmiddelen kon Huggins toch constataren, dat zich op een continuen achtergrond behalve vele donkere lijnen de heldere lijnen van Waterstof vertoonden.

R Coronae borealis is een der wonderlijkste veranderlijke sterren. Soms blijft de ster één of twee jaar lang constant (van de grootte 6.5) om dan plotseling één of meer heftige, groote en grillige schommelingen in helderheid door te maken. Zoo'n crisis beleefden wij dezen zomer. Na dertien maanden rust daalde de ster in Maart en April 1917, eerst vrij langzaam, daarna buitengewoon snel, tot de grootte 13.3, bleef meer dan vijf weken lang maar even zichtbaar in den Utrechtschen kijker, zeshonderd maal zoo zwak als gewoonlijk, en is nu bezig zich te herstellen: den 20^{en} Juli was zij als ster der tiende grootte weer in een kleinen kijker zichtbaar.

Er staan drie mooie *dubbelsterren* op de kaart: ζ van de Kroon (hoofdster 4^m, begeleider 5^m, afstand 6"), π Boötis (hoofdster 5^m, begeleider 6^m, afstand 6") en ε Bcötis (hoofdster 2^m.5, begeleider 6^m, afstand 3"). Van het laatste paar roemen sommige waarnemers het fraaie kleurcontrast (geel en blauw), terwijl anderen geen kleurverschil zien.

Boötes is een der alleroudste sterrebeelden. Het is de *Ossenhoeder* die de zeven ossen hoedt (den Grooten Beer, zie Buiten XI No. 5); de heldere hoofdster heet al bij Homerus en Hesiodus *Arkturus* (Ἄρκτουρὸς, Berenhoeder). Op den atlas van Bayer (1603) heeft Boötes een staf in de rechter-, een sikkel in de andere hand. Bode laat den Berenhoeder met de linkerhand bovendien de Jachthonden vasthouden, die den Beer vervolgen. De gele ster Arkturus is met Capella en Wega de helderste ster van den Noorderhemel; aan den zuiderhemel wordt zij door α Centauri geëvenaard, door Sirius en Canopus verre overtroffen. Het kleurverschil met Capella en Wega, die beide wit zijn, maakt, dat sommige oogen, vooral bij schemering of maanlicht, Arkturus helderder dan de beide andere sterren zien.

Arkturus is de eerste ster, waarvan met zekerheid een *eigen beweging* werd geconstateerd. Halley kon in 1717 vaststellen, dat de ster zich sinds de tijden van Hipparchus (130 v. Chr.) meer dan een graad (twee maans-middellijnen) aan den hemel had verplaatst. Stelt men de *parallaxis* (d.i. den hoek, waaronder de ster den straal der aardbaan ziet) op 0".05, dan is de afstand, waarop Arkturus van ons zonnestelsel verwijderd is, 600 biljoen K.M.; het licht, dat in ééne secunde zevenmaal om den aardbol heen gaat, heeft 66 jaar noodig om van de ster tot ons te komen.

De werkelijke snelheid der ster ten opzichte van het zonnestelsel is 220 K.M. per secunde, haar lichtkracht is bijna 300-maal die onzer zon.

De ontzaglijke bol heeft aan zijn oppervlakte een temperatuur van 3500° C., maar op die vele biljoenen Kilometers afstand straalt hij ons niet meer warmte toe, dan een standaardkaars op 10 K.M.

A. A. N.

Er is in het stukje over Cepheus (No. 27) een hinderlijke drukfout blijven staan. Op bl. 315 regel 33 moet maximum in plaats van minimum staan: en zoo leert ons dus het spectrum, dat de *vóórkant* van den helderen component veel heeter en helderder is dan de achterkant.

De belangwekkende geschiedenis van Mevrouw Balfame

(31) DOOR GERTRUDE ATHERTON.

XXIX.

ER waren drie dagen voor noodig om een jury te kiezen. Zoo Rush al besloten had om alle Duitschers er buiten te houden, meneer Gore, de districtsadvocaat was al even onwillig om iemand op de banken der jury toe te laten dien hij verdacht de opdracht van zijn vrouw te hebben om zich in de jury te laten kiezen en mevrouw Balfame vrij te spreken, al was het heil van zijn onsterfelijke ziel er ook mede gemoeid. Ook verdacht hij Sam Cummack en zekere andere vaderlandslievende burgers die de zaak der rechtvaardigheid minder warm waren toegedaan dan die van Elsinore, van misdadige praktijken. Dientengevolge waren de vragen buitengemeen streng. De burgers die zich achter de barrière van de gerechtszaal verdrongen waren voor het merendeel boeren en neringdoenden, doch er waren ook niet weinig „deftige burgers” opgekomen, waaronder Brabanders van ouder tot ouder, en drukke forensen. Deze laatsten antwoordden zonder aarzeling dat zij de zaak aandachtig gevolgd hadden en zich een onveranderlijke meening erover gevormd hadden, vervolgens, als zij niet gekozen werden, ijlden zij weg en paktten een trein naar New York. Rush zou degenen uit mevrouw Balfame's eigen klasse gaarne hebben toegelaten, doch niettegenstaande hun achteloos geuite verzekeringen, dat zij het te druk hadden gehad om de zaak te volgen, of dat zij het onmogelijk hadden bevonden tot een conclusie te komen, werden zij kortweg door den districtsadvocaat geweigerd. Ook zij gingen naar New York, niet voor zaken, en keerden zoo laat mogelijk naar hunne haardsteden terug.

Eindelijk, na lange, vervelende uren van gekibbel, werd er een jury gekozen, die uitsluitend uit eenvoudige lieden bestond. Zij waren allen gehuwd; hun leeftijd varieerde van veertig tot vijftig; geen enkele van hen zag eruit of hij nog een enkele illusie over had, waar het de vrouwelijke sexe betrof die zijn lasten

een kwart eeuw met hem had gedragen, of die, hetzij Duitscher of niet, eenig mededoogen voelde voor een vrouw die zich vermeten had het leven van een man te verkorten. Doch het waren tenminste allen Amerikanen, met de reputatie van eerlijk spel, en goede, ouderwetsche idealen van recht, onafhankelijk van sexe.

Rush betwijfelde het of een van hen zou „om te praten” zijn door Sam Cummack of de bekwame politici die hij in den arm genomen had, hoewel de strengste gezichten dikwijls onverwacht weeke plekken verbergen; doch per slot had hij de meeste kans van slagen bij eerlijke mannen, wier zwakke punt van een ander soort was.

De Duitsch-Amerikaansche burgers waren zoo naif-gretig geweest om in de jury benoemd te worden, dat Rush weinig moeite had gehad om hun ongeschiktheid voor den taak aan te toonen. Dezen waren te zuinig om naar New York te gaan, en waren niet bang voor hunne vrouwen, doch zij vermeden het „gemütliche” ressort van den ouden Dutch tot het proces voorbij zou zijn. Gedurende al den tijd dat deze bezoeking duurde, zat mevrouw Balfame daar onbewegelijk en onbewogen, terwijl haar gelaat een bleek bas-relief vormde tegen het zware, zwarte crêpe van haar sluier, die als een zwart paneel hing tusschen haar profiel en het westerlicht. Haar stoel bevond zich onderaan de lange tafel, die aan het einde van de beide rijen jurybanken stond, en die gereserveerd was voor den advocaat, het Openbaar Ministerie, de helpers en griffiers. Haar kalme, grijze oogen keken recht voor zich uit, schijnbaar in niets anders belangstellend dan in de ledige getuigenbank, rechts van de jury en links van den rechter. Zij wist dat de verslaggevers en de weinige buitenstaanders, die er in geslaagd waren om met de gegadigden voor de jury naar binnen te dringen, hun oogen nauwelijks van haar afwendden, en dat de courantenteekenaars haar aan het uitteekenen waren. Al haar kalmte had haar begeven voor zekere phasen van deze voorafgaande kwelling, waarop niemand haar had voorbereid. De voortdurende herhaling van die vreeselijk beteekenisvolle vraag: „Heeft u bezwaar tegen de doodstraf zooals die in dezen Staat wordt toegepast?” schokte haar moed en maakte haar gevangenisbleekheid nog grooter. En die onbewegelijke oogenbatterij, vijandig, of koud-opmerksaam, critisch, schattend, deed haar verlangen om op haar tanden te knarsen, van haar zetel op te staan, en die mannen en vrouwen, brutaal in hun vrijheid, te vertellen wat zij van hun vulgaire ongevoeligheid dacht. Doch niet voor niets had zij zichzelf getraind, en geen oogenblik dreigden haar zenuwen werkelijk in opstand te komen. Den avond voor het begin van het proces had zij haar tweede slaappoeder ingenomen, doch op den derden morgen werd zij wakker met den vluchtigen wensch, dat zij Dr Anna's gif bewaard had, of den dood in welken vorm ook kon oproepen, liever dan naar die gerechtszaal te gaan en be-recht te worden voor moord. Voor het eerst drong het volle besef van haar toestand tot haar door.

Doch toen mevrouw Battle, mevrouw Cummack en mevrouw Gifning lawaaiig binnen kwamen om haar „'n riem onder het hart te steken,” wenschten zij haar geluk „dat zij geen zenuw in haar lichaam had”, en hoewel zij een gevoel had dat zij vast en zeker flauw zou vallen aan het eind van den onderaardschen gang tusschen de gevangenis en de gerechtszaal, was zij naar boven gelopen, naar die gevreesde zaal toe met het hoofd recht op, met recht voor zich uitziende oogen en niet-bevende handen. Het is mogelijk dat zij gedurende de laatste tien weken, geholpen door haar welmeenende vriendinnen, zich een luchtkasteel had opgebouwd, en daar knusjes in had gewoond; doch toen het boven haar ineenstortte, stond zij daar nog recht op, met een werkelijken moed, die haar ziel sterkte, voor alle verdere schokken en verrassingen die deze vreeselijke onmiddellijke toekomst nog voor haar kon bevatten.

Dien eersten dag, hoewel zij niemand van het publiek aankweek, had zij gretig geluisterd naar iedere vraag en ieder antwoord. Toen de derde dag verstreek, voelde zij nog slechts geestelijke moeheid, en dankbaarheid dat zij zulk een sterken rug had. Zij had zich voorgenomen recht op en onbewegelijk te zitten al duurde het proces ook een maand.

En niet alleen haar persoonlijke trots stond hierbij op het spel. De omstandigheden hadden haar aan de publieke aandacht overgeleverd, en derhalve zou het publiek dan ook een onuitwischbaren indruk krijgen van een waardig vertegenwoordigster der Amerikaansche middenklasse uit de kleine steden, die zoo geheel verschillend is van de vrouwen uit de rijkere kringen, en die in staat is iedere positie die het lot haar misschien zal toebedeelen, te sieren, een type, dat alleen de Vereenigde Staten van Noord-Amerika hebben voortgebracht, en ook van een vrouw, wier moed en waardigheid nooit waren overtroffen door eenig man die voor de vierschaar gedaagd werd op den vreeselijken aanklacht van moord. Zij wist dat deze houding, zoowel als haar standbeeldachtige verschijning, de verslaggevers vijandig voor haar zou stemmen, doch haar trouwe vriendinnen, de verslaggeefsters, zou bekoren. Dit was inderdaad zeer slim van haar bedacht. De arme verslaggeefsters, die overal tusschenin gedrukt zaten waar er maar een stoel (of zelfs een halven) te vinden was, daar al de tafels voor de mannen gereserveerd waren, gaven zich onmiddellijk met ziel en pen over aan haar koude schoonheid, haar prachtige onverschilligheid.

(Wordt vervolgd).

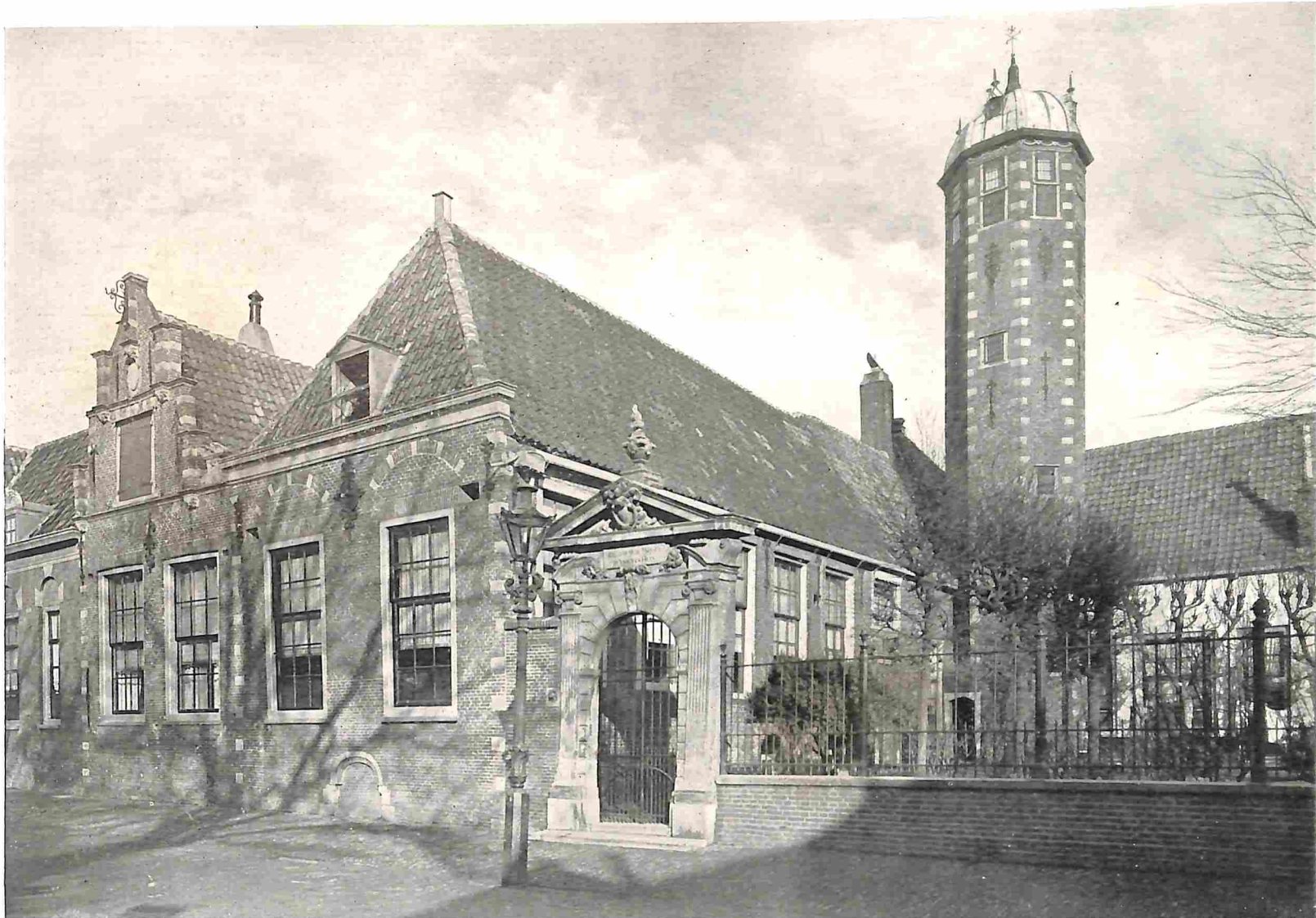

Foto C. Steenbergh.

HET HOF VAN SONOY. POORTJE, TOREN EN GROOTE ZAAL VAN BARDES.

HET HOF VAN SONOY.

DAT klinkt als de titel van een prikkel-novelle! Ont-hullingen uit het dagelijksch leven van den wreeden en ruwen generaal, die in naam van den Prins van Oranje het gezag in Hollands Noorderkwartier voerde! Maar de beluste lezer komt bedrogen uit: hij krijgt de doodnuchtere historie van het diaconiehuis te Alkmaar, het knusse hofje, dat gehandicapt door zijn ligging buiten het groote verkeer, zijn pittig torentje den vreemdeling ten baken omhoog werkt.

Met uitzondering van den oostelijken vleugel, werd dit gebouw en het torentje — lager dan tegenwoordig — gesticht in 1482. Het was destijds hoofdgebouw van het Witte Bagijnhof, ook wel klooster van Sint Anna of van Sint Maria Magdalena genaamd. Dit klooster wordt reeds in 1430 genoemd. Hoe lang het vóórdien bestaan heeft is niet uit te maken: het kleedt zich in de mystieke (maar flatterende) nevelen, die het omhullen als de spinrag de flesch wijn uit een vergeten kelderhoek. Zeer waarschijnlijk moet het vóór 1482 elders dan op de plaats van het tegenwoordige diaconiehuis gelegen hebben: althans de geschiedschrijver Boomkamp bericht ons den bouw aldaar eerst op het jaartal 1482.

Rond het hoofdgebouw lag een flinke open ruimte, tuin en boomgaard, waarin enkele bijgebouwen: het geheel omsloten door een muur, waarlangs de (ongedempte) Lange- en Korte Nieuwe-sloot en de Raamsloot liep. Men kan zich van de uitgestrektheid een denkbeeld vormen — althans de plaatselijk bekende lezer — bij de wetenschap, dat volgens de tegenwoordige situatie oostwaarts het plein „het Hof”, noordwaarts het huizencomplex tot de Ramen en westwaarts waarschijnlijk nog een stuk van het oude postkantoor binnen de ommuring van het klooster zou vallen.

Niettegenstaande er bij de oprichting (juister gezegd ver-plaatsing) dochters uit adellijke en rijke families haar intrek in het klooster namen, floreerde de instelling allerminst. Zij bezat weinig onroerend goed en werd maar zeer matig met legaten bedacht. Op het vermogen werd zoodanig ingeteerd, dat in 1554 de kleine bevolking van acht zusters en de mater voor onder-houd van zich en van het huis, voor waslicht in de kerk enz. niet meer dan ± 60 carolusgulden inkomen hadden. 1) Tot redding uit den onhoudbaren toestand besloten zij een westelijk gelegen stuk van het klooster, bevattende ziekenhuis en een stuk tuin en boomgaard, benevens een buiten de stad gelegen weiland te verkoopen. Hiervoor was toestemming van den Bisschop noodig, die verleend werd onder waarborgen ter verzekering van de hoogste opbrengst en van solide belegging.

Maar de bejaarde nonnen ondervonden, dat interen van kapitaal geen wijs beleid is en voorts, dat de gieren reeds op haar dood aasden. Die gieren waren het stadsbestuur, dat een begerig oog op het ondergaande klooster sloeg: het zou zoo geschikt voor een ziekenhuis of weeshuis ingericht kunnen worden. Om zich het bezit niet te laten ontgaan, sloot de stads-regering in 1558 met de nonnen een overeenkomst, waarbij de voorwaarden gesteld werden, waarop de stad na het overlijden der langlevende non, eigenares zou worden. Eén van de vele voorwaarden was de typische, dat na goedkeuring van het contract den nonnen 1/3.— zou uitgekeerd worden „voor een eerlijken maaltijd”. Weer was op dit contract de bisschoppelijke goedkeuring noodig; zij werd verleend blijkbaar niet geheel overeenkomstig het advies van des bisschops stedehouder, die de ondergang nog wel afwendbaar achtte.

In 1567, toen het aantal nonnetjes tot drie geslonken was, deden deze tegen geringe vergoeding reeds afstand van het brouwhuis.

Dit drietal bleek taai! Zoo taai zelfs, dat de vroedschap in 1572 ondanks het contract het klooster maar in bezit nam, al vergulde zij de pil door te besluiten de bagijnen „met vrindschap te transporteeren en uit te koopen” 1). Ik waag de veronder-stelling, dat de vroedschap beïnvloed was door den man, naar wien het klooster verder zou heeten, door Sonoy. Deze hater van al wat Roomsche en kloosterling was, die de kloosters in stad en omgeving verwoestte, waarom spaarde hij het Witte Bagijnhof? Mogelijk omdat hij het voor zich koopen wou, moge-lijk om de al of niet voorgewende reden van reserveering voor de Alkmaarders, die buiten de omwalling woonden en wier huizen hij uit een defensie-oogpunt der vroedschap ter sloping aanbeval. Kort voor het besluit tot „transporteeren” van de nonnen, schreef hij n.l. aan burgemeesters: „..... ende die „luiden, die gij die Huizen afbreekt ofte brant, laet die binnen „u Stadt komen in die Bagijnen Cloosters, ende jaegt die „Bagijnen, die u burgers kinderen niet en zijn, wech, te weten, „die oud zijn, zult gij schikken onderhoudt uit die Convents „goederen te hebben, ende die jonge mogen gaen dienen en „zien haer Brood te winnen”.

Dat er van 1572 tot 1576, (toen Sonoy eigenaar werd) dus o.a. tijdens het beroemde beleg van 1573, Alkmaarders van buiten de wallen in het gebouw zouden gewoond hebben, heb ik nergens gevonden. Al evenmin bestemde de stad het tot

1) C. W. Bruinvis, Bijdragen voer de geschiedenis van het Bisdom van Haarlem.

zieken- of weeshuis, waartoe ze het toch gekocht had. Pressie van Sonoy?

Toen hij zijn „Hof” aanvaardde (1576) was het grondbezit, vermoedelijk aan de westzijde, weer een stukje ingekrompen: in 1574 had de stad er uit geldgebrek weer iets van verkocht.

Tijdens zijn bezit moest hij er aan de westzijde weer een strook van afstaan. De stad legde er een straat — de mogelijkheid daarvan was bij den koop aan Sonoy in uitzicht gesteld — de tegenwoordige Lombardsteeg.

Slechts 15 jaar heeft Sonoy zijn Hof bezeten, en nog korter moet hij er gewoond hebben. De oorlog riep hem vaak elders: we vinden hem vóór 1587 veel op het kasteel Radboud te Medemblik, maar toen Leicester, wiens aanhanger hij was, in dat jaar aftrad, vroeg hij ontslag, verliet Medemblik en keerde naar Alkmaar terug. Waarschijnlijk zal hij dus wel op het Hof zijn verweerschrift geschreven hebben tegen de beschuldigingen van den graaf van Hohenlohe (1588).

In 1591 werd de bezitting door Sonoy's procuratiehouder J. C. Nachtegael verkocht aan Mr. Willem Bardes, burgemeester van Amsterdam. Uit de omschrijving in de koopacte blijkt, dat Bardes aan de westzijde weer een stuk minder kreeg dan Sonoy had. Dit stuk was het tegenwoordige hoekhuis, het Provenhuis van Nordingen, dat Sonoy blijkbaar overgedaan had aan zijn genoemden procuratiehouder. Met dezen overgang begint dit huis zijn afzonderlijke geschiedenis, los van het Hof.

In 1642 vinden we het verhuurd aan een pater-dominicaan. Deze wilde het koopen, maar mocht als roomsch geestelijke geen onroerend goed bezitten. Formeel werd nu de koop gesloten o.a. door Joan van Nordingen. De pater zou te laat ondervinden, dat dit gevaarlijk spel was. Toen hij in ongenade viel bij zijn vroegere vrienden, moest hij in 1645 zijn eigen huis, hoewel het formeel op anderer naam stond, verlaten en verloor bovendien zijn proces tegen Van Nordingen! De zoon van dezen Van Nordingen maakte de zaak in zooverre goed, dat hij, na schadeloosstelling van de mede-eigenares, het gebouw bij testament tot een provenhuis voor hoogstens acht proveniers beschikte (1656), waartoe het in 1657 verbouwd werd. De naam „Huis van Achten”, waaronder het bekend staat, zal nu duidelijk zijn.

Het gesticht leed al spoedig aan geldgebrek, evenals het vroegere Witte Bagijnhof: het verkocht ook, evenals dit, landerijen om geld te maken.

Bovendien werden de bezittingen, die het in de buurt van Muiden en Naarden had, zwaar getroffen door de kunstmatige inundatie in het kritieke jaar 1672 en door een dijkbreuk in 1675. Het klinkt alsof we schreven 1917, wanneer men naar aanleiding hiervan leest: „Het gesticht moest door de oorlogsleeningen per jaar / 600.— meer opbrengen, ontving geen huur van de verdronken landen en moest nog / 1800 opnemen om bij te dragen in de kosten van het herstel der dijken.”²⁾

De toenemende armoede noodzaakte in 1685 de proveniers uit te besteden en de huishouding op te breken. Het gebouw vinden we daarna verhuurd aan een „franche maîtresse”, die er meisjes in den heelen en halven kost had. Echter... de school floreerde weer niet (wordt het gesukkel met de financiën niet eentonig als het Saïdja-verhaal?).

Door verkoop en voordeelige belegging kon in 1732 de huishouding hervat worden, ofschoon beperkt. Zoo ging het door tot 1810, toen de tierceering weer aanleiding werd om... de proveniers huistoe te zenden. In 1814 werden weer proveniers opgenomen en sedert heeft het gesticht zich met een wisselend aantal bewoners weten staande te houden.

(Slot volgt).

N. BEIJDERWELLEN JR.

Lammas Day.

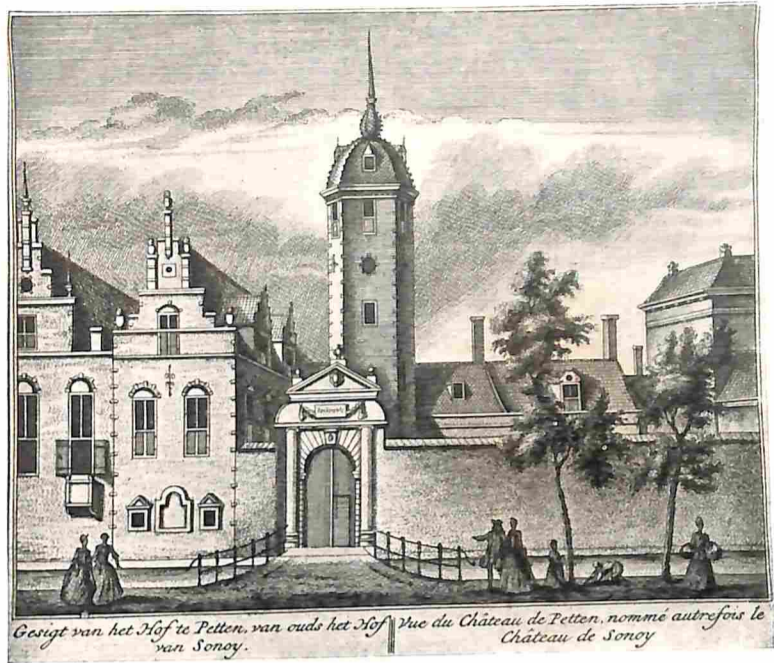
(1 AUGUSTUS.)

Gelijk ik reeds eerder opmerkte (zie „Buiten” van 9 Sept. '16) staat bij ons de eerste van Oogstmaand bekend onder den naam „Sint Pieters Banden” — men denke aan het oude rijmpje: „op St. Pieters Banden trekken de ooievaars naar de landen” — terwijl hij bij de Vlamingen „Vinkeldag” (Petrus in Vinculis) heet.

In Engeland wordt 1 Augustus *Lammas Day* genoemd, welk woord wij ons o.a. herinneren uit het derde tooneel van het eerste bedrijf van Shakespeare's „Romeo en Julia”, waar, in een gesprek over den leeftijd der laatste, haar voederster tot Lady Capulet zegt:

„On Lammas-eve at night shall she be fourteen”.

Het woord *Lammas* luidt oorspronkelijk „hlaflmasse” d.w.z. „loaf mass”, of broodmis. Op den 1sten Augustus toch vierde de Engelsche Kerk een oogstfeest — overeenkomende met het genoeg bekende Midzomerfeest — op hetwelk

HET HOF VAN SONOY NAAR DE GRAVURE VOLGENS RADEMAKERS' TEEKENING UIT VAN DER WOUDE'S KRONIEK (1743).

het brood gewijd werd, dat van de eerste snede van 't koren gemaakt was.

Evenals b. v. in het Gooi de gewoonte bestaat de pacht van landerijen op St. Barbara (4 Dec.) en elders op Bâmesse, (St. Bavo, 1 Oct.) te betalen, zoo was daartoe, inzonderheid in Schotland, algemeen Lammas Day aangewezen.

Op dien dag werden ook de gras- en korenlanden opengesteld, diesedert Lady Day of Maria Boodschap, 25 Maart, afgesloten waren ten behoeve van hen, die gemeenschappelijk recht hadden op deze „Lammas Lands”, n.l. de „Commovers”, d.w.z. zij, die tot een bepaald kerspel behoorden, de burgers van een dorp of stad, de pachters van een landgoed enz., juist zooals iets dergelijks bij ons het geval is, b.v. met de zoogenaamde „gemeene weiden en heiden van Gooiland” — het woord „commover” beantwoordt aan ons „gemeen”, in de beteekenis van „algemeen” — Op Lammas Day ving indertijd in Engeland het wettelijk jaar aan, hetgeen echter in 1752 gesteld werd op 1 Januari.

Eigenaardig is het, dat de tijdsbepaling „at latter Lammas” nog voortleeft in denzelfden zin, waarin wij spreken van St. Jutmis. Gelijk St. Jut of St. Judith een gifingerde heilige is, die nimmer bestond, zoo spreken wij van „te St. Jutmis” in de beteekenis van „nooit”, juist zooals de Franschen zich bedienen van de uitdrukking „aux calendes grecques”, welke ontleend is aan het Latijnsche „ad calendas graecas”, gelijk Augustus placht te zeggen.

Trouwens, ook hier heeft de volkshumor zich niet onbetuigd gelaten, want het aantal schertsende spreekwijzen, om te kennen te geven dat iets nooit gebeuren zal, is legio. Men denke slechts aan „à la foire de saint Jamais”, aan het Duitsche „am Nimmermehrstag”, aan ons „in 't jaar één als de uilen preeken”, aan „als Paasch en Pinkster op één dag komt”, enz. enz.

F. W. DRIJVER.

Foto C. Steenbergh.

HET HOF VAN SONOY. BINNENPLAATS MET TOREN EN DE IN 1705 VERNIEUWDE VLEUGELS.

²⁾ Uit Alkmaars verleden, door C. W. B.

HAAR STRIJD.

EEN brief van Paul, zij neemt hem uit de bus, haar oogen verwijden zich, nerveus trilt de kleine mond, de hand waarin zij den brief geklemd houdt beeft.

„Lily waar ben je toch!” roept een mannenstem. In verwarring, bijna vertwijfeling, kijkt ze om zich heen, een ondeelbaar oogenblik — en hij staat voor haar, groote blonde man met brutaal-lachende oogen.

Hij ziet haar gepassioneerdeheid, en nieuwsgierig bekijkt hij den brief dien zij in de hand houdt.

Jokken, zij kan het niet, een hoogrood kleurt haar blank blond gezichtje. Zij klemde de lippen op elkaar, en met een vlugge beweging van haar arm, houdt ze den brief achter zich, op de manier van een kind dat bang is haar iets afgenomen wordt.

„Van wien is die brief kind?”

Tegelijkertijd maakt hij een beweging met zijn arm om haar heen, alsof hij haar den brief wil ontnemen.

Zij geeft een gillette, holt de gang door, haar kamertje in, en draait de deur in 't slot.

„Zeg Lily wat beteekent dat, zijn dat de manieren van een bruid, heb je nu nog geheimen voor me, doe eens open?”

„Toe Henri laat me even met rust, ik kom dadelijk.”

Zijn gezicht betreft, diepe rimpels plooiën zijn voorhoofd, de harde blik in de staal-grijze oogen ketst letterlijk tegen de gesloten deur.

„Nu geen flauwe kuren Lily, wil je wel eens dadelijk open doen, en mij zeggen van wien die brief is, voor dien tijd ga ik niet weg?”

Zij hoort aan de klank van zijn stem hoe bitter hij gestemd is, en in gedachte ziet ze de onheilspellende rimpels, en de verkillende uitdrukking op zijn gelaat.

Nog steeds heeft ze den brief krampachtig vast, stijf tegen haar borst gedrukt.

„Hè Henri, toe wees nu niet zoo flauw, ik kom dadelijk bij je, heusch, en....”

„Nu en wat, en — ?”

„Nu dan zal ik je vertellen van wien de brief is, als je er op staat.”

„Als je er op staat, nu dat is nog al logisch.”

Even forceert hij de knop van de deur, bromt iets binnensmonds, van vrouwenkuren, dan hoort ze hem de gang doorgaan, de galerij op.

Haar hart bonst, een brief van Paul, nu — en zij is gisteren de bruid geworden. Zij bekijkt het adres, ja het is zijn hand, de karakteristieke hand van Paul. Hoe lief had ze die hand gehad.

Zonderling, een siddering gaat door haar lichaam. Zij staart voor zich uit en ziet in gedachte Paul's oogen op haar gevestigd, het zachte wat zoo teeder uit zijn oogen kon blikken wanneer hij tot haar sprak. Dat teeder-ridderlijke, en daarbij toch die ernst en flinkheid wanneer hij opkwam voor zijn overtuiging, of verontwaardigd was over een werkelijk onrecht.

Maar nu — wat had hij haar nu nog te schrijven — nu zij op het punt staat te huwen met Henri van Valen.

Voorover, in elkaar gezakt haar lenig slank meisjefiguurtje zit ze, letterlijk verslindend den brief.

„Lily ik moet het je nog eenmaal zeggen voordat je de stap doet. Lily ik heb je zòd lief.

Bedenk toch wat je gaat doen, je verbinden aan een man dien je niet beminnen kunt, want ik weet dat je mij nog in je ziel draagt. Ik weet ook hoe je ouders geprotesteerd hebben tegen dit huwelijk, en steeds had ik een stille hoop dat je engagement verbroken zou worden, dan had ik gesproken.

Tegen alle vormen indruischend is wat ik nu doe, maar alle menschen loopen in het conventioneel gareel, zouden mij niet hebben kunnen weerhouden, dit te doen.

Lily, laat de schoonheid van een mooie liefde je lief gelaat omstralen, en wegschuilend aan mijn borst, zult ge luisteren naar het kloppen van mijn mannen-ziel, dan zal mijn liefde als een kleed van roode rozen je geheel omstrengelen.

Blik terug, en diep in je edel hartje zal je liefde voor mij herleven, als een vonkje gloriënd onder de asch zal de adem van mijn liefde het doen opvlammen, hoog, als een louterend vuur. Een liefde-vuur dat heiligt, vroom en edel stemt.

Lieve gouden bloem van mijn ziel, ik die zooveel ouder ben, en het leven ken. Laat ik je mogen zeggen hoe bitter het leven iemand teleur kan stellen, wanneer men meent het geluk bemachtigd te hebben en het blijkt niets dan een surrogaat te zijn.

Kindje, kindje, laat niet de wanhoop van een onbeantwoorde liefde mijn ziel overmeesteren, mij stortend in de eenzaamheid van de wreed-lachende wereld. Eenzaam gaande tusschen de menschen, troostloos, treurend als om een al te teêr beminde doode.

O, de wanhoop van mijn eenzame ziel, in een leven zonder mijn blonde lieveling. Moet het vreeselijke gebeuren, dan begraaft ik al mijn zoete liefde-droomen voor eeuwig in de duisternis van mijn eenzaam-verkommerd bestaan.

Tusschen mijn handen neem ik voorzichtig je fijn lief gezicht, en blik diep in je rein-zachte viool-oogen, en mijn lippen vinden je lieven zonnigen mond, zich openend als een ontluikende liefdebloem.

Voor eeuwig.
je Paul.

Hoe lang zij daar gezeten heeft, de brief in haar schoot, zij weet het niet. De liefde leidt de sidderende ziel buiten den eeuwigen tredmolen van den tijd, in een hooger sfeer, beluisterend de zoet-teedere trillingen van het goddelijk-menschelijke.

Een devoot-teedere stemming beheerschte al haar gedachten, een ontroering vol machtige schoonheid straalt in den zachten liefdeblik van de diep-blauwe oogen, een liefde die niet alleen omvat den geliefde, neen, 't is alsof haar klein kloppend hart, edeler, beter is geworden.

Eerst hoort ze vaag het krabbelen van Polly aan de deur, maar het is alles onwezenlijk. Zij kijkt om zich heen. Hoe anders lijkt haar nu het rose kamertje. Haar blik glijdt langs de zacht-rose gestreepte wanden, met de vele oude, lieve platen en portretten,

over de kleine ronde tafel, waarop een toef rose-rozen in donkergroen bakje vriendelijk kleurend bij het wit-geborduurd linnen tafelkleedje.

Waarom is het alles zò anders nu, zooveel mooier, maar toch zoo onwerkelijk, als een mooie droom.

Wat moet ik doen — O Paul, ik kan niet terug — ik durf niet.

„Lily, kind, hoor je de gong dan niet, je bent al den heelen morgen in je kamertje, en er is nog zooveel te doen”, roept haar moeder's stem in de gang.

„Ja, er is nog zooveel te doen!” antwoordt ze werktuigelijk. Staat op, opent een kast, drukt den brief tegen haar hart, en legt hem dan tusschen een stapel fijn wit batist en soepele kanten.

Aan tafel voelt ze alle blikken op zich gericht, dan, — als ze blijft zwijgen zegt haar moeder:

„Maar Lily, je hebt je zoo vreemd gedragen tegen Henri, dat hij eindelijk boos is weggegaan.”

Zij klemde de lippen open, zucht, trekt haar stoel dichtert aan tafel, en blijft zwijgen.

„Kind, hebben jullie gekibbeld?” vraagt haar vader.

„Neen Paatje, dat is het niet,” zegt Jane, Lily's vijftienjarige zusje, en zij vervolgt: „Henri zegt, dat Lily geheimen voor hem heeft, ze kreeg een brief, en wilde niet vertellen van wien, Henri was woedend. Maar ik wed dat ze het mij ook niet zegt, niks lief — maar 't is zeker een brief van Bob Leeuwis die heeft gisteren bijna aldoor met haar getennist, en was bepaald smoorlijk van haar.”

„Bob Leeuwis, hoe kom je er bij Jany, ik dacht dat hij jou vlam was.”

„Nu ja, hij kan toch wel van gedachten veranderen, en jou liever vinden.”

„Neen heusch, maak je niet ongerust, 't is geen brief van Bob, maar van wien, kan ik je op 't oogenblik niet zeggen.”

De beide ouders kijken elkaar aan, 't schijnt wel of Lily op eens ouder, vrouwelijker is geworden, haar zachte stem klinkt ernstig en vastberaden, als ze zegt: „Moeder ik kan het nu niet zeggen, later wel, nu niet.”

Lily de bruid, het gansche huis vol bloemen, die Jany iederen dag schikt en verzorgt, telkens aanloop van vrienden en Lily's vriendinnetjes, en toch hangt er een gedrukte stemming, die als een sombere schaduw door het huis waart.

Eerst had Henry heftig tegen haar uitgevaren. Hij moest en zou weten van wien die brief was, en wat deze geheimzinnigheid beteekende. Maar Lily was niet te bewegen iets los te laten, en alleen de gedachte dat zijn huwelijk zoo spoedig op handen was, en hij dan een dergelijke handelwijze eenvoudig weg niet zou dulden, weerhielden hem reeds nu barsch op te treden, je moest met die jonge meisjes altijd voorzichtig zijn, peinsde hij.

In de eenzaamheid van haar kamertje brengt Lily uren door. Het is nu al vier dagen geleden, dat ze Paul's brief ontving, en nog heeft zij hem niet geantwoord.

Telkens was zij begonnen, maar had hem even gauw weer verscheurd.

Op haar bed ligt de witte bruidsjaпон, een wolk van kant en tule. In den hoek op een groote tafel staan verscheidene huwelijks-geschenken, kristal en zilver, door Jany smaakvol gearrangeerd, enkele vaasjes gevuld met rose-bruidstranen er tusschen.

Henri's kus en vleierend oogengestreel is haar een marteling, zij huivert als zij hem ziet aankomen, en wanneer hij haar tegen zich aanklemt, zooals hij altijd doet, haar hoofd achterover drukkend, als hij haar zoent, dan wendt zij onwillekeurig het hoofd af.

HET HOF VAN SONOY.
MARMEREN MÉDAILLON-
PORTRET IN 'T PORTAAL.

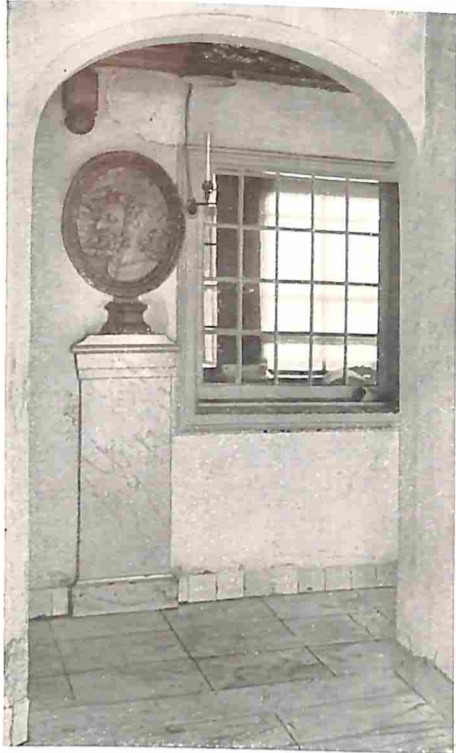

Foto C. Steenbergh.

HET HOF VAN SONOY.
MARMEREN MEDAILLON-PORTRET
IN HET PORTAAL.

smal meisjes-bed, en de lichte stralen van de zilveren maan de eenzaamheid van haar kamertje binnen dringen, dan houdt zij het niet meer uit. Zij staat op, trekt een zacht-rose kimono aan, loopt naar de openslaande tuindeur, draait het slot om, en opent voorzichtig de deuren. Eigenaardig, gewoonlijk is ze bang, heel bang, haar deur ontsluiten in het holst van den nacht, zij zou het niet gewaagd hebben, en nu, daar staat ze in de openstaande deur, het golvend-blonde haar hangend langs de mooi-gevormde schouders. Zij staart voor zich uit, even gaat een rilling door haar slank meisjes-lichaam. Oostersche maannacht, wondere liefdenacht — bijna rampzalig wanneer de liefde trilt en bruischt in jong, gezond lichaam, smachtend naar den ééne, den geliefden man, aangrijpende melancholie van eenzaam menschenhart.

Zij blikt in den gevoileerd-blauwen hemel, waar de witte wolken in grillige vormen zich om elkander strengelen, en de vele sterren fonkelen als diamanten.

Links tooverft de bleek-witte maan een fijn laagje sneeuw op de daken der huizen, en kleinere afdakjes der bijgebouwen, zilver overgietend de statige kronen der koningspalmen, op den witten weg de diep-donkere schaduwen.

Geen blaadje beweegt, roerloos baadt de nacht in mystiek-wondere schoonheid. Van verre klinken de sombere — soepele tonen van den gamelang, de muziek van de liefde, vreemd-mystieke klanken, grijpend in de ziel, beroerend haar tot in de fijnste vezelen.

In gedachte ziet ze hem gaan, het hooge, edele voorhoofd, de bruine melancholische oogen, het fijne intelligente gelaat, de zachte mond, het donker-bruine haar, zijn slanke, lenige gestalte, en mooien gang. Paul met zijn waar, edel karakter, ernstig werker, net als haar vader — O, God, wat heb ik gedaan — mijn eigen geluk verwoest, met voeten getreden, terwijl ik Paul, een hoogstaand man, liefhad aan dezen man mijn liefde te schenken, mijn geluk te vergooien. 't Was alleen spijt, ergernis omdat Paul zoo talmde mij te vragen, maar wie weet welke gegronde redenen hij had.

Zij knielt voor een stoel, haar gezicht in haar handen verbergend.

O, ik kan niet — en toch weet ik dat alleen mijn liefde voor jou mooi en echt is, wat ik voor Henri voel is iets heel anders — 't is alleen de bekoring van zijn knap uiterlijk, en de macht die hij over me heeft. Liefhebben, mooi en echt, kan ik alleen Paul. Haar gezichtje is nat van tranen, haar lichaam schokt van de ingehouden snikken. Het is te laat gekomen — te laat. Zij staat op 't punt te huwen, iedereen is genoodigd, twee groote partijen zijn gearrangeerd, en nu opeens zich terugtrekken, neen het kan niet, 't is onmogelijk. Wat zouden de menschen er wel van zeggen, en Henri, hoe zou die het opnemen, Henri met zijn heftig karakter, zij zou bang voor hem zijn, vreeslijk bang.

Hij maakt hieruit de verkeerde gevolgtrekking, dat zij eenigszins schuchter is, bij de gedachte aan het spoedig op handen zijnde huwelijk.

Juist dit schuchtere, bedeesde bekoort hem, en wekt bij hem het verlangen haar nog meer in zijn armen te nemen. Zij ontwijkt hem zooveel doenlijk, zoekt het eene voorwendsel na het andere, van dit nog te moeten doen, dat nog te moeten koopen.

In haar oogen kruipen de dagen voorbij, en de nachten brengen haar ook geen vergetelheid. Wanneer het verlangen naar Paul haar pijnigt, de smart om Paul's liefde, die te laat gekomen is, haar wakker houdt, heftig bij oogenblikken, opbruischend, in een niet kunnen berusten, en zij zich om en om werpt in haar

Zij loopt heen en weer door haar kamertje, haar blik valt op de tafel met geschenken. „O, ik zou ze kunnen vernielen, er op trappen,” zegt ze toonloos voor zich heen. Zij schrikt van haar eigen stem, loopt bevend naar de tuindeuren, en trekt ze haastig dicht, het slot omdraaiend. Dan hoort ze buiten geritsel in het grint, ze houdt den adem in en luistert. Een onderdrukt gejack aan de deur overtuigt haar dat het Polly is, die zich losgewerkt heeft. Polly wordt voorzichtig binnen gelaten kwispelstaartend springt hij tegen haar op, en als hij ziet dat ze huilt, laat hij zijn lange, slappe ooren hangen, en kijkt haar vragend aan.

Zij streelt zijn kop, en zegt: „ja Polly en nou durven de menschen nog te zeggen, dat je alleen instinct hebt, trouw verstandig dier.”

Zittend naast hem op den grond, Polly's kop in haar schoot, worden haar zenuwen iets minder gespannen, en besluit ze hem nu toch met enkele woorden te antwoorden.

Dan staat ze op, neemt papier en inkt, en begint te schrijven.

Paul, lieve Paul, je verdriet te moeten doen is zóó vreeslijk, maar het kan nu eenmaal niet anders. Mijn huwelijk is bepaald, het is te laat, te laat.

je diep ongelukkige Lily.

Met bevende handen sluit ze den brief in een enveloppe, en schrijft het adres.

Al zij dien morgen gekleed is, is haar eerste werk den brief naar de post te brengen, zij springt op haar fiets, en bijna bonst ze tegen een lantaarn. In gedachte ziet ze Paul's ernstig gelaat over haar brief gebogen. Neen, nu niet meer tobben, zij kan immers niet meer terug, het moet, zij is aangeteekend, en over enkele dagen is ze al getrouwd.

Nervus trilt haar hand, als ze den brief in de wijde gleuf werpt. Zoo, nu is alles beslist, nu zal ik tot rust komen, denkt ze.

Thuiskomend, begint ze met ijver haar kamertje op te ruimen, dagen heeft ze tegen haar gewoonte in, alles maar laten liggen, Stuk voor stuk vouwt ze op, en bergt ze ordelijk weg.

Plotseling staart ze in verbijstering voor zich uit, de bruidssluier ontglijdt haar handen, zij merkt niet eens dat ze de witte, teere wolk onder haar voeten vertrappt. Snikkend werpt ze zich voorover op haar bed, het gelaat in de kussens verbergend. O, ik heb hem zóó lief, ik kan niet zonder hem leven, mijn Paul, mijn lieve Paul help me, o, help me?

Lang ligt ze zoo, haar slank figuurtje schokt van de onderdrukte snikken. Eindelijk staat ze op, haar gezichtje smal en bleek van de heftige emotie, lijkt ze nog bijna een kind. Dan neemt ze zijn brief, en herleest hem voor de zooveelste maal.

O, God, als hij eens wanhopend is, als hij eens iets vreeslijks deed, God, o God spaar hem, spaar hem voor mij.

Even nog talmt ze, als niet wetend wat te doen, dan holt ze de gang door, springt op haar fiets.

„Juffrouw, is de post al weg?” vraagt Lily met hoogrood gezichtje, en vervolgt, „ongeveer een half uur geleden deed ik een brief in de bus dien ik graag terug zou hebben?”

„Ja, die is net weg, U bent twee minuten te laat, de trein gaat daar juist, hoort U maar.”

„Och wat vreeselijk!” het ontvalt haar, en dadelijk beheerscht ze zich, en zegt: „Kan ik nu telegrafeeren?”

„Ja zeker juffrouw.”

Even bedenkt ze zich, dan schrijft ze: „Brief niet openen, andere brief volgt.”

Lily

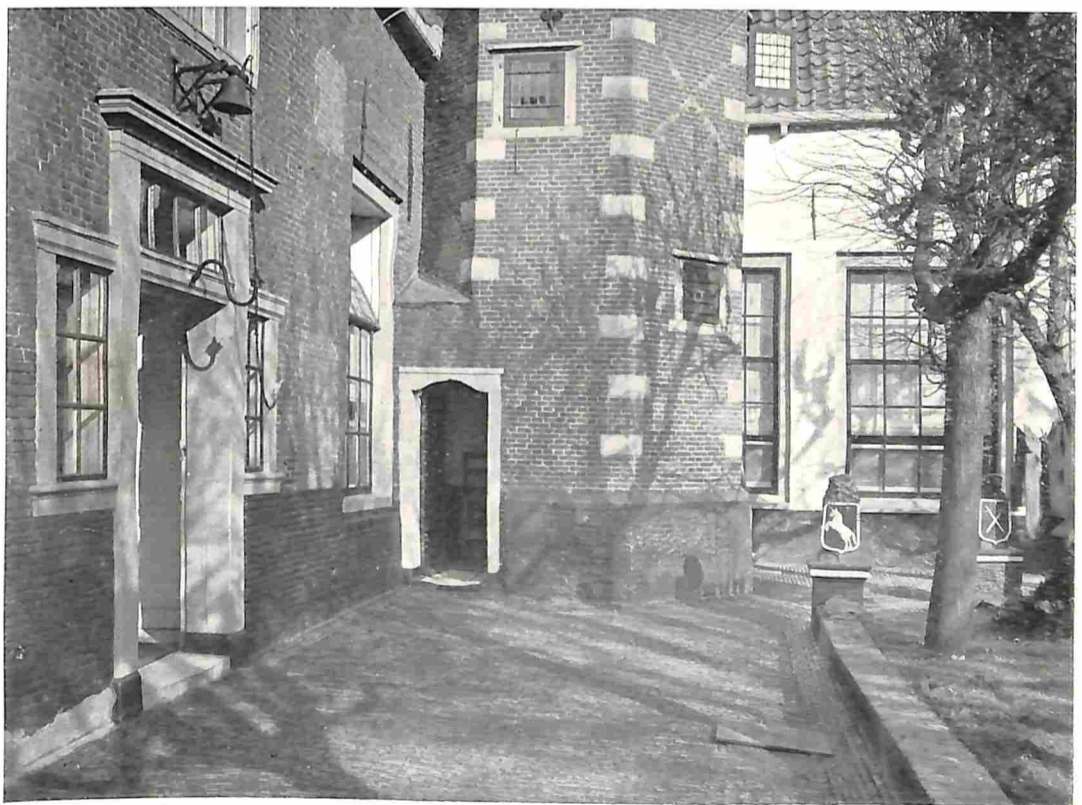

Foto C. Steenbergh.

HET HOF VAN SONOY. INGANG PORTAAL EN TRAPOPGANG.

„Moeder waar is vader?” zegt Lily thuishkomend van de post.
 „Vader nog op 't kantoor, maar kindje wat zie je er warm uit, je hebt weer veel te hard gereden, ik hoop dat Henri je het fietsen maar verbiedt, heusch je rijdt veel te hard.”
 „Dan ga ik naar 't kantoor moeder, ik moet vader dadelijk spreken.”
 „Goed, en breng vader dan mee voor 't ontbijt 't is al laat, ik zal thee bewaren.”

„Wat zeg je kind, je wilt je engagement nog verbreken? Nu vlak vóór je huwelijk, dat gaat toch niet.”

„Gaat het niet, O vader, en U bent altijd zoo tegen mijn huwelijk geweest?”
 „Ja, dat is zoo, je weet wat ik zei nog onlangs, den dag voor je ondertrouw, kindje weet wat je doet, stel het nog liever wat uit, ik moet je nog eens ernstig waarschuwen voor dezen stap. Kind, kind, heb ik toen niet lang en ernstig met je gesproken?”

„O ja vader, en toen heb ik niet naar U geluisterd, het was verkeerd van me, ik weet dat ik ongelijk heb, en nu is het nu heusch te laat?” De tranen loopen langs haar wangen, de kleine mond trilt, dan neemt haar vader, haar handje in de zijne, en trekt haar naar zich toe, en als zij zit op zijn knieën, het blonde hoofd geleund aan vader's borst, dan voor het eerst in haar leven wordt zij diep doordrongen van haar vader's liefde voor haar. Was hij het niet, die zich met hand en tand verzet had tegen deze verbintenis, en was hij het niet die altijd haar beschermer was geweest? Had zij vroeger altijd niet gezegd, wat Vader zegt, is goed en waar, en als ze koppig was, was het niet vader, die haar wist te overtuigen van haar schuld, aan hem alleen beled ze dan haar ongelijk.

„O Vader help me toch, vroeger wist je altijd raad, als ik verdriet had, altijd.”

„Ja, kindje, maar je wordt langzamerhand vrouw, achttien jaren is nog wel heel jong, maar je wilde toch naar je vader, je oude kameraad, niet meer luisteren.”

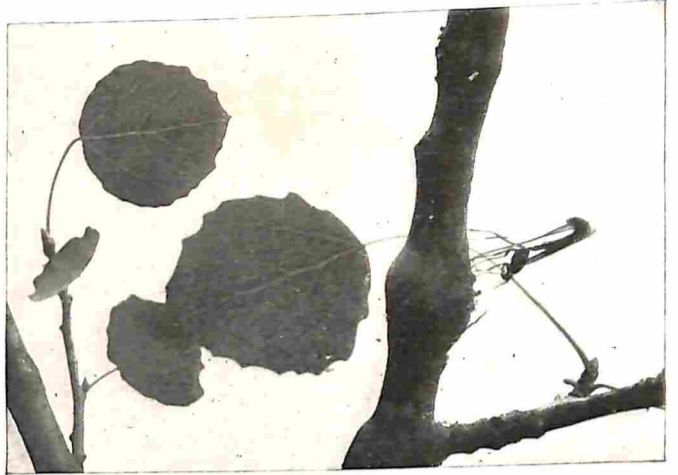
„O, had ik maar geluisterd, het was verkeerd van me, is er nu niets meer aan te doen?”

„Je nu terug trekken is een heel bijzondere situatie, en voor Van Valen een ontzettende vernedering. Ja kind, 't is een ellendige historie, dat heele engagement. Maar het nu te verbreken is een slag in 't aangezicht van je bruidegom.”

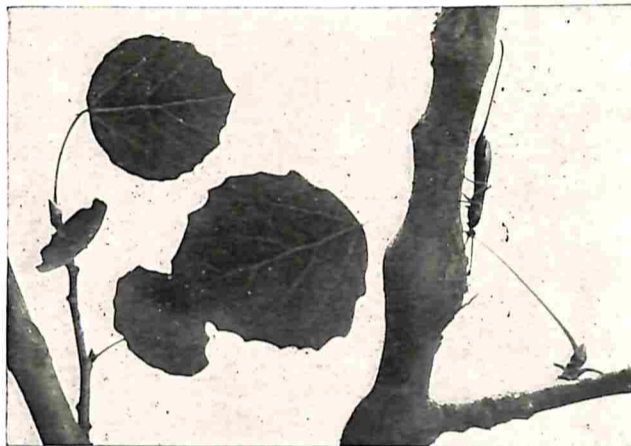
Met groote angstige oogen kijkt zij haar vader aan. Verteederd streelt hij haar zacht blond haar, zeggend: „Kom kindje laten we eens ernstig praten Biecht nu eens eerlijk op, is er iemand anders, is dat de quaestie?”

Ja, „vaderlief het is zoo, het is Paul, Paul heeft me geschreven, hier is zijn brief, lees U zelf, en weet U, ik heb hem altijd liefgehad, maar toen hij zoo talmde mij te vragen, heb ik uit spijt Henri genomen, alleen uit spijt, en Henri heeft zoo iets bijzonders, U weet ook wel hoe alle meisjes altijd dol op hem zijn.”

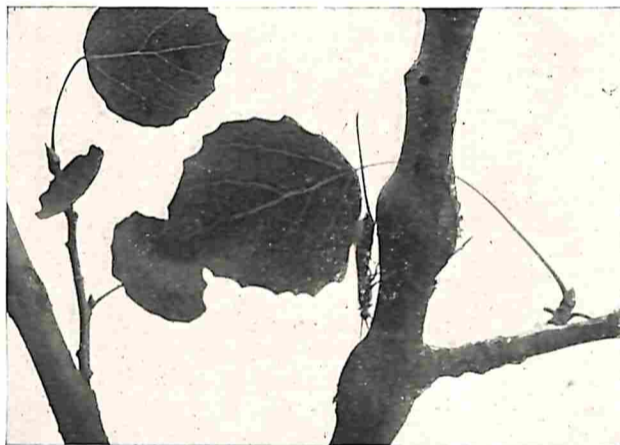
„Wat Henri betreft, je weet maar al te goed, hoe ik geprotesteerd heb, en dit engagement zoo lang mogelijk heb tegen gehouden, omdat ik voor mijn blonde Lily een goed man wenschte, en niet

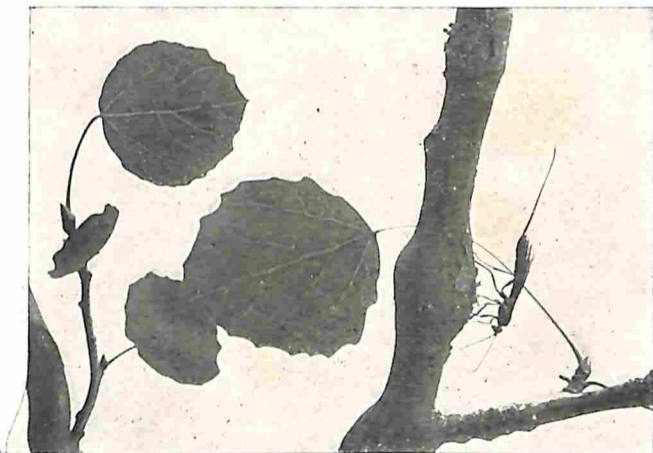
OPN. IV. BIJ DE BOVENSTE HELFT DER HOUTGAL BEPROEFT DE WESP, ALS 'T WARE OP DEN KOP STAAND, DE LANGE LEGBOOR IN HET HOUT TE BOREN.

OPN. III. EIERLEGGENDE SLUIPWESP.

OPN. II. DE SLUIPWESP IS BEZIG, DE PLAATS VAST TE STELLEN, WAAR DE LARVE ZICH BEVINDT. DEN KOP NAAR BENEDEN GERICHT, BETAST ZIJ MET DE ZICH IN LEVENDIGE BEWEGING BEVINDENDE SPRIETEN EEN HOUTGAL VAN VERSCHILLENDE ZIJDEN.

OPN. I. EEN TAK VAN DEN RATELPOPULIER (POPULUS TREMULA L.) MET HOUTGALLEN VAN DE LARVE VAN DE KLEINE POPULIERBOKTOR (SAPERDA POPULNEA L.) EN EEN SLUIPWESP (EPHIALTES HETEROPUS C. G. THOMS.) EIERLEGGENDE SLUIPWESP.

een man met een verleden als Van Valen, maar je waart doof voor al mijn waarschuwingen, hebt het met alle geweld doorgezeten, en nu, nu kom je tot inzicht, Kind, kind!”

Na enkele oogenblikken, ernstig nadenken zegt Lily's vader:

„Nu komt het er op aan moed te houden, dapper moet je zelf met Henri spreken. Het beste is dat wij er samen heen gaan.

Hier is Paul's brief, ik ken hem, en weet dat hij een beste kerel is, neen kindje berg jij die kost-

bare schat maar weer op, dien lees ik niet, is alleen voor jou bestemd, zou een soort ontheiligung zijn.”

Met dankbaren blik kijkt ze haar vader aan.

„Nu geef ik je een raad kindje: over Paul rep je tegen niemand, beantwoordt dezen brief, en meldt hem tevens dat er de eerste twee maanden niets tusschen jelui kan bestaan. Wij moeten de menschen niet dadelijk gelegenheid geven, hierover te spreken, en ook tegenover Henri is het je plicht zoo kiesch mogelijk deze zaak te behandelen. Je hebt nu door een zuren appel heen te bijten, want deze gebeurtenis zal heel wat tongen in beroering brengen. Maar het voornaamste is, hoe Henri de zaak op zal vatten”.

Zoals Lily's vader veronderstelde gebeurde. Henri tracht haar met zijn ouden truc van echten charmeur onder zijn bekoring te brengen, maar ditmaal blijft Lily onbewogen, zij vermijdt zooveel mogelijk hem aan te zien.

Als hij ziet dat zijn gevele niet helpt, wordt hij heftig, brutaal, het type van den onbeschaafden man op zijn ongunstigst.

Zelfs het bijzijn van haar vader weerhoudt hem niet de leelijkste insinuaties te opperen, zoodat Lily's vader verontwaardigd tusschen beide komt.

„Wat je daar durft te beweren, kan niet waar zijn, dat kan mijn kind niet gezegd hebben, spreek Lily, spreek?”

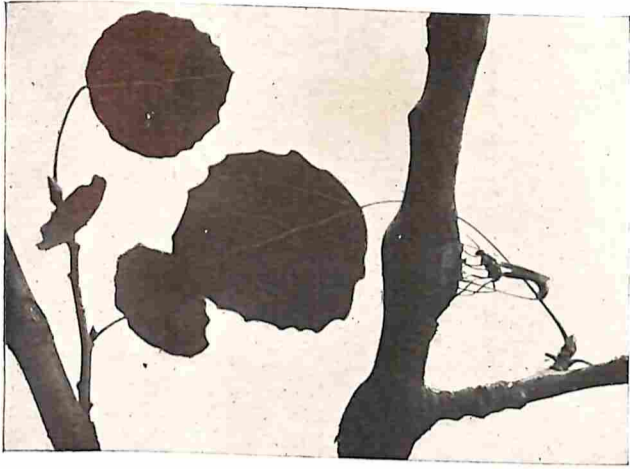
„Neen, vader, God weet dat ik het niet gezegd heb, wel heeft hij er mij letterlijk toe gedwongen het hem na te zeggen, maar ik vond het leelijk en slecht.”

„Maar kindje, en deze man wilde je nog huwen, een man die je op deze onwaardige manier behandelde, hoe is het mogelijk.”

Lily staart perplex naar het toornige gelaat van haar vader, nóg nooit heeft ze hem zó boos, zó verontwaardigd gezien, en zij ziet hoe Van Valen onder dien blik, als terugdeinst, en zij bijna nog een kind, zij voelt bij intuïtie dat het hier is de strijd tusschen een goed en een slecht man. Koud en hard klinkt haar vader's stem als hij zegt: „Waarachtig het is nog niet te laat,” trouwens het is nooit te laat je los te rukken van zoo'n man, als je gisteren getrouwd waart, bracht ik je heden naar je moeder terug. Ga vlug met hem spreken.”

Met gebogen hoofd verlaat zij het huis, en 't is alsof zij ook in dit huis al de schande en vernedering achterlaat, die deze man over haar heeft uitgestort. Als zij nadert het oude welbekende huis, met aan weerszijden de hooge stemmige tjemara's, dan krijgt zij 't gevoel of een drukkende last van haar is afgewenteld.

De anders zoo vroolijke, plaagzieke Jane, helpt met ernstig gezichtje Lily alle geschenken in te pakken.

OPN. V. DE WESP BEPROEFT VOOR DE TWEEDE MAAL IN OMGEKEERDE HOUDING DE LEGBOOR IETS VERDER NAAR BENEDEN IN HET HOUT TE BRENGEN.

Het idee dat het plotseling uit is met alle feestelijkheid was eerst wel een teleurstelling voor haar, zij had zich er zoo veel van voorgesteld met Bob feest te vieren. Maar als zij hoort hoe dankbaar haar ouders zijn, dat er per slot van rekening toch niets van dit huwelijk komt, en Lily ook het gevoel heeft bevrijd te zijn, dan begrijpt zij, dat er gegronde redenen moeten bestaan, en is het haar gevoel van tact, als zij voorstelt alles voor Lily te doen, en weg te bergen. Stilletjes neemt ze bruidsjapon en sluier mee naar haar eigen kamertje, maar voordat ze het corpus delicti in de kast hangt, kan zij de verzoeking niet weerstaan ze aan te trekken, vlug maakt zij de losse rose jurk los, stapt er uit en werpt de witte wolk over haar hoofd, de tulle sluier hecht zij in het golvend, kastanjebruin haar.

„Hè als Bob me zoo eens kon zien.” zegt ze, en lacht tegen haar eigen beeld in den ouden vlekkrigen spiegel.

Lily gaat zacht neuriënd door het huis, helpt haar moeder bij allerlei huishoudelijke bezigheden, maakt lange wandelingen met haar vader, en telkens gaan haar gedachten terug naar den prettigen tijd toen Paul nog te K. zijn werkkring had, en haar vriend en ridder was, en zij zelfs van Henri's bestaan nog niets afwist.

Eigenaardig maar haar vader's afschuw voor Henri heeft haar oogen geopend. Zij, het héél jonge meisje, begrijpt nu hoe haar liefde voor Paul alleen mooi en goed is, en blikkend in de toekomst is het deze liefde die haar leven mooi en goed zal maken. Levend voor Paul, de man die door zijn durf, en kloeken ernst, juist op het rechte moment, haar terug hield van een heel verkeerden stap. In de stilte van haar kamertje, leest en herleest zij Paul's brief, en een zonnige lach verlicht haar jong, zacht gelaat.

MADELEINE HEIDESTEYN.

EIERLEGGENDE SLUIPWESP.

TOT de vliesvleugeligen (Hymenoptera) waarvan de bijen en mieren de meest bekende vertegenwoordigers zijn en die door hunne geestelijke eigenschappen zoowel als door de groote verscheidenheid hunner levenswijzingen alle andere insecten overtreffen, behooren ook de sluipwespen.

Hare pootlooze larven leven als „maden” meestal verborgen in het lichaam van andere insecten en voeden zich daar met de levenssappen harer gastheeren, waardoor zij de natuurlijke en volkomen ontwikkeling van haren hospes verhinderen. Terwijl deze langzamerhand te gronde gaan, groeit de indringer voorspoedig en verkrijgt ten slotte in het binnenste van den waard zijn vollen wasdom. Om voor hare larven dit parasietenleven mogelijk te maken, bezitten de vrouwelijke sluipwespen een legboor, die zij in het lichaam van andere insecten, vooral van larven, boren om daarin niettegenstaande den tegenweer dezer dieren, een of meer eieren, al naar den aard der parasiet te leggen. Daarbij infecteeren zij niet alleen zulke dieren, die zonder eenige bescherming vrij op zich zelf leven, maar ook zulke, die voorkomen tusschen bladeren en op andere plaatsen verscholen, van de buitenwereld als 't ware

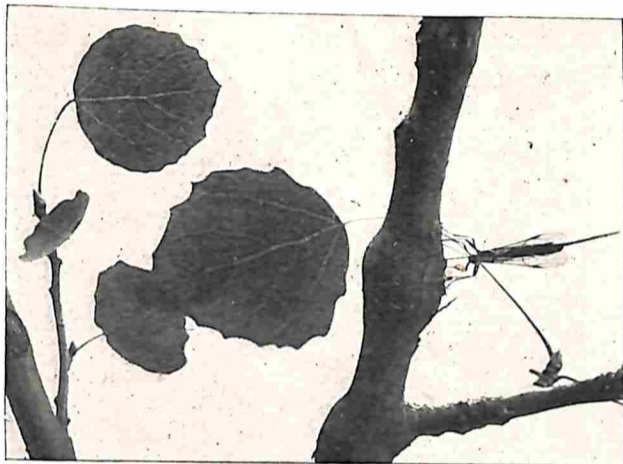
zijn afgesloten, ja zelfs die, welke in het hout verborgen hun bestaan voeren, zijn voor hare vervolgingen niet veilig.

Opdat de sluipwesp met haar legboor tot in het lichaam van het slachtoffer geraken kan, is de lengte van de legboor geheel aan de levenswijze van den hospes aangepast. Bij vele soorten is de legboor kort en geheel in het uiteinde van het lichaam verborgen; bij andere steekt zij, beschermd door een tweedeelige scheede, buiten het achterlijf uit, op de manier als een langer of korter staart, een bewijs dat deze soorten hare eieren bij zulke insecten plegen te deponeren, die een meer of minder verborgen leefwijze voeren. Bij een enkele soort is de legboor zelfs tweemaal zoo lang als het geheele lichaam.

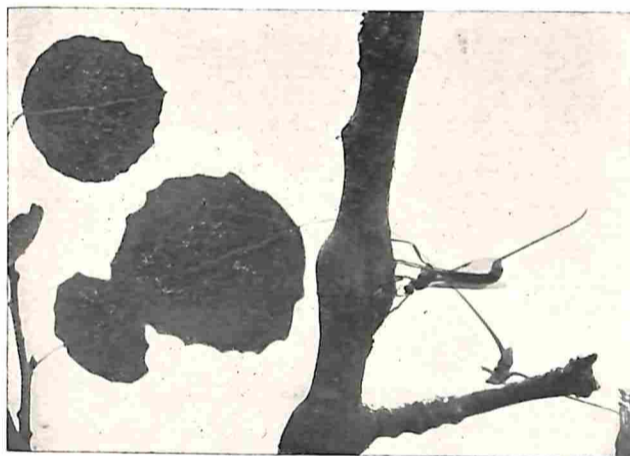
Voor nadenkende waarnemers der lagere dierenwereld is er nauwelijks een interessanter schouwspel denkbaar, dan zoo'n aanval door een vrij groote sluipwesp tegen een in het hout levende larve ondernomen. Bewonderenswaardig is in de eerste plaats reeds de speurzinnigheid der wesp, waarmee zij niet alleen de aanwezigheid van de larve in het hout constateert, maar bovendien nauwkeurig de juiste plaats weet te ontdekken, waar deze zich ophoudt. Met de steeds in beweging zijnde sprieten, waarbij de top daarvan naar beneden gericht is, betast de wesp al verder gaande een door keverlarven bewoonde twijg. Op een gegeven oogenblik staat zij ineens stil en betast met de sprieten onder blijkbaar opwindning om zoo te zeggen, streelend of slaande, telkenmale weer het hout. Zoo blijft zij eenige minuten bezig, daarna herhaalt zij deze handelwijze aan de andere zijde van de twijg; het is een handeling eenigszins te vergelijken bij het onderzoek van den arts door het „bekloppen” en „beluisteren” om zich met den toestand van de innerlijke organen op de hoogte te stellen.

Heeft de sluipwesp zich op deze wijze zekerheid verschafte van de juiste plaats waar de larve zich bevindt, dan beproeft zij de legboor in het hout te boren. Het bovenlijf bijna loodrecht naar beneden gericht, de drie paren pooten naar voren gedrongen, alsof zij op den kop wou staan, buigt zij het achterlijf met de lange legboor en de scheede naar beneden tot de punt er van in loodrechte richting de plaats van het hout aanraakt, waar de larve zich ophoudt. Nu wordt de scheede van de legboor in hare normale stelling teruggeklapt, zoodat deze als vroeger op den staart van het dier gelijkt, en daarna begint de moeilijke en tijdroovende arbeid om de legboor in het hout te drijven. Langzaam dringt de buitengewoon elastische, paardehaarachtige boor naar binnen. Schijnbaar bewegingloos blijft de wesp zoo staan, slechts een nerveus heen en weer bewegen van de sprieten en een licht trillen der legboorscheede toont de groote opgewondenheid. Nu wordt ineens de legboor met een korten ruk weer uit het hout getrokken, oogenschijnlijk doordat

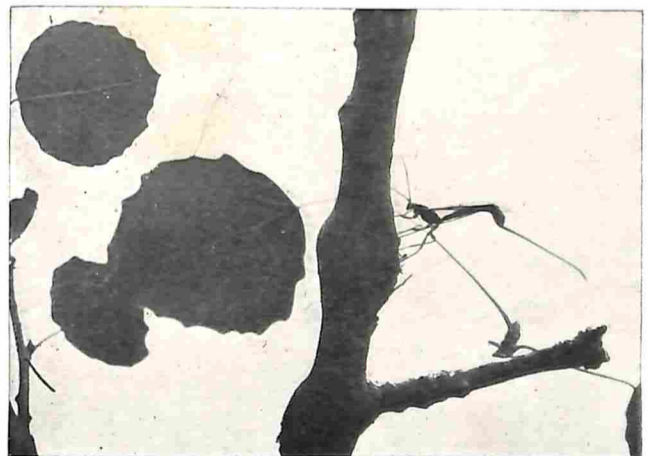
de vezels en vaten van het hout een verder dringen onmogelijk maken. De wesp gaat eenigszins van plaats veranderen en daarna wordt de legboor, dicht naast de plaats, waar zooveen tevergeefs pogingen werden aangewend, opnieuw gereed gezet en vervolgens in het hout gedrongen. Dat indringen geschiedt echter zoo langzaam, dat men niettegenstaande nauwkeurige waarneming geen merkbaaren voortgang kan bespeuren. Toch bewijst het gedrag van de wesp, dat haar arbeid niet vergeefs is. Terwijl zij zooveen met den kop naar boven gericht

OPN. VI. DE SLUIPWESP VAN ACHTEREN. DE LEGBOOR IS IN HET MIDDEN TUSSCHEN DE POOTEN DUIDELIJK ZICHTBAAR.

OPN. VII. GEZICHT VAN DEN RECHTER KANT. DE KOP IS NAAR BENEDEN GERICHT; DE LEGBOOR VERLOOPT IN VERLENGING VAN HET ACHTERLIJF DICHT NAAST EEN Poot.

OPN. VIII. GEZICHT VAN DEN LINKER KANT. KOP NAAR BOVEN. DE LEGBOOR IS EVEN BENEDEN HET ACHTERLIJF ZICHTBAAR. EIERLEGGENDE SLUIPWESP.

zat, wendt zij zich nu naar de zijde, blijkbaar om de legboor geheel aan de natuurlijke tusschenruimten van het hout aan te passen. Datzelfde herhaalt zich nog dikwijls, weldra heeft zij zich geheel omgedraaid en hangt zij als 't ware aan het hout met den kop naar beneden, daarna neemt zij haar oorspronkelijke houding weer aan. Zoo is zij urenlang bezig, zich zelf als 't ware aan het hout vastnagelend. Gedurende deze werkzaamheden is de legboor langzamerhand — nu ook goed waarneembaar voor den toeschouwer — diep in het hout gedrongen. Het achterlijf van de wesp is in overeenstemming daarmee geheel krom gebogen, totdat ten slotte de verborgen larve bereikt wordt en deze eindelijk met een ei wordt belast, het doel waarom al deze arbeid geschiedt. Daarna wordt de legboor, die menigmaal geheel tot aan den wortel in het hout gedreven is, eveneens met buitengewone krachtsinspanning langzaam er weer uitgetrokken.

De opnamen VI tot IX laten zien, dat een nogmaals tusschen de beide vorige plaatsen herhaalde proef gelukt is. De legboor wordt nauwkeurig op dezelfde plaats van het hout gehouden; de scheede is in haar natuurlijke stand teruggesprongen. De wesp neemt de meest verschillende houdingen aan om de legboor verder in het hout te drijven.

Tusschen de opnamen I tot VI liggen telkens 3 tot 6 minuten, tusschen VI en VII en tusschen VII en VIII liggen telkens 20 minuten en tusschen VIII en IX ongeveer 2 uren (4/5 van de ware grootte).

C. O. B.

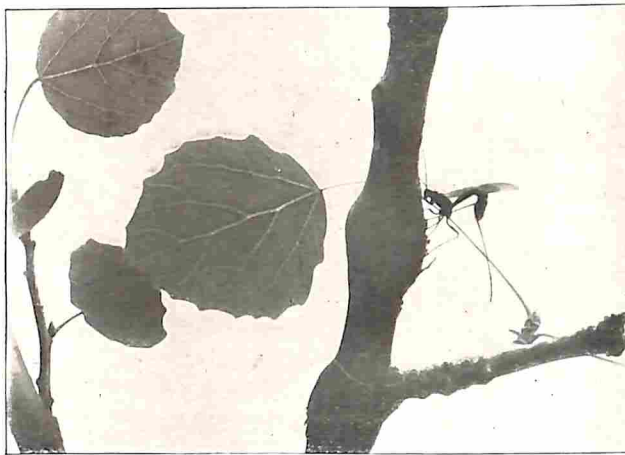
1) De larve van dezen kever die bij ons algemeen waar Ratelpopulieren zijn voorkomt, bevindt zich dikwijls in takken van jonge struikachtige Ratelpopulieren, waarvan zij het merg en het kernhout verorberen. Door haar boren ontstaan aan de takken gallen in den vorm van langwerpige, knoestige aanzwellingen, die gemakkelijk de aanwezigheid der larve verraden. De kever, die in Mei en Juni te voorschijn komt, heeft twee jaren voor zijn ontwikkeling noodig; de eenjarige larve, die dan een lengte van ongeveer 1 cM. bezit, wordt in Juni en Juli door de sluipwesp geïnfecteerd.

HET TAURISCHE PALEIS.

NAAR aanleiding eener vraag in mijn kennissenkring in zake het Taurische paleis, binnen welks muren onderscheidene gevangenen der afgetreden keizerlijke regering de beslissing omtrent hun verder lot afwachten, kan ik het volgende mededeelen:

Toen Katharina II, de geniale maar zedeloze keizerin van Rusland, zich in den persoon van Grigori Alexandrowitsj Potemkin haar zesden minnaar uitkoos, en zijn edelheid op haar verzoek naar St. Petersburg kwam, stelde hij o.a. deze voorwaarde: hij moest adjudant-generaal van Hare Majesteit worden. En hij werd het. Ruim twee jaren bleef hij in den intiemsten dienst van Katharina II, doch die zich dan met zijn medeweten een nieuwen aanbieder verwierf. Maar Grigori Potemkin bleef in hare gunst. Zuid-Rusland en de Oostersche quaestie waren voortaan aan zijne bijzondere zorg toevertrouwd. Hij onderwierp de Krim, en de admiraliteit der Zwarte Zee werd onder zijn persoonlijk gezag gesteld. Hij was veldmaarschalk en stichtte de steden Odessa, Jekaterinoslaf, Sebastopol en Nicolajef; hij deed alles tot meerdere eer zijner Keizerin.

En zij beloofde hem met eertitels en schatten. Als gouver-

EIERLEGGENDE SLUIPWESP.
OPN. IX. DE LEGBOOR IS ONGEVEER TOT AAN DE HELFT VAN HARE LENGTE IN HET HOUT GEDREVEN. BLIJKBAAR HAD DE WESP MET HAAR LEGBOOR DE LARVE BEREIKT, WANT ZIJ TROK HAAR SPOEDIG DAARNA ER UIT EN VLOOG WEG.

neur van het Zuidrussische land kreeg hij den eernaam Grigori de Tauriër, naar den stam der Tauriërs, die er oudstijds woonde. En nu bouwde hij zich „het Taurische paleis”, binnen de muren waarvan hij zijne schitterende tooverfeesten ter eere der Keizerin aanrichtte.

Wat de lotgevallen van dit Taurische paleis na Potemkin's dood zijn geweest, is mij niet bekend. Maar sedert 1906 is zijn oude naam weer nieuw geworden, toen er de Doema gevestigd werd. En nu, sedert de Maartdagen, toen generaal Iwanof, die den Tsaar trouw bleef, en troepen naar St. Petersburg brengen wilde om de revolutie terug te dringen, doch in de plaats daarvan zelf gevangen werd genomen, — nu is hij in het Taurische paleis opgesloten. Van weeldewoning der Potemkins is het gebouw dus raadszaal der Doema en staatsgevangenis der nieuwe regering geworden.

S.

Een aardig Zomerhuisje.

NAARMATE het leven in de steden drukker en vermoeiender wordt, neemt het verlangen, om korter of langer tijd in de vrije natuur door te brengen, bij de stedelingen toe. De zuurverdiende penningen, die vroeger voor kermispen of uitspattingen werden opgespaard, worden thans gebruikt om een dagje naar buiten te gaan en zóóvelen doen dit, dat het genot van het buiten-zijn er wel eens denkbeeldig door wordt. Wat de meer met aardische goederen bedeedden betreft, zij die er niet tegen opzien zich wat te behelpen, gaan kampeeren in tenten, of trekken het land in met woonwagens of -schuiten. De vermogenden bouwen zich buitenverblijven en kunnen daarvoor de rustigste plekjes opzoeken, omdat rijwielen en auto de bezwaren der afgelegenheid grootendeels hebben opgeheven.

Intusschen zijn er zeer velen, die zich niet de weelde van een eigen groot buitenhuis kunnen veroorloven en wien het zich behelpen in tent of woonwagen evenmin aantrekt als het wonen in die zeer kleine houten huisjes welke zonder veel moeite kunnen worden opgetrokken en weer afgebroken. Voor dezulken is een vast houten huisje als het hierbij afgebeelde het aangewezen zomerverblijf.

Waar het staat, dit huisje? Wij willen het niet verklappen. En doet het er ook eigenlijk veel toe? Is het niet voldoende, als men weet, dat het staat in een behoorlijke mooie streek van ons land, ver van het stadsgewoel en toch betrekkelijk gemakkelijk bereikbaar?

Zoals men op de plattegrond zien kan bevinden zich de slaapkamertjes, keuken, enz. ter weerszijden van de zittkamer; van alle beschikbare ruimte is dus zoo nuttig mogelijk gebruik gemaakt.

De eigenaresse, wie wij om enkele nadere inlichtingen vroegen deelde ons nog het volgende mede:

„We vonden een stukje natuur waar onze kinderen gezond konden worden, en waar wij zelf heerlijk konden uitrusten en 't stadsgedoe van ons konden afschudden; en daarin moest ons huisje komen met vijf bedden voor ons gezin, een voor een dienstbode en twee voor logé's. Verder hadden we noodig een ruimte om te eten en de regendagen door te brengen, en een klein keukentje.

Toen zijn we aan 't berechnen gegaan, hoe we alles wat we noodig hadden, in de kleinst mogelijke ruimten konden onderbrengen, maar toch zóó, dat het geen armoedig behelpen werd. Zoo zijn eerst de verschillende kamers in gedachten gemeubeld en toen hebben we er wanden om gezet. Dat moest ook weer precies kloppen met de meubilering en zoo zijn o.a. die hooge raampjes ontstaan, omdat daar de washtafels juist onder konden staan. We hebben er een heelen winter aan gewerkt en toen we 't huisje in karton hadden gemaakt en in de juiste afmetingen, toen hebben we 't model naar den architect Kok in Harderwijk gestuurd, die 't precies zoo heeft laten bouwen.

En nu gaan we op in de mooie omgeving en trachten die nog mooier te maken, zonder het oorspronkelijke weg te nemen. We willen er een echt natuurpark van maken, zonder paden en grasranden, en stellen ons voor, dat het in

Foto C. Steenberghe.

EEN AARDIG ZOMERHUISJE, UITWENDIG.

de toekomst een mooi hoekje zal worden...."

Want — dit ter verklaring van het slot — een flinke lap grond behoort bij het huisje. En hun, die een dergelijk zomerverblijf willen bouwen zouden wij wel willen raden: Spaar desnoods wat kosten aan het huisje om meer grond er bij aan te kunnen kopen. Opdat uw eigen terrein, waarop ge doen en laten kunt wat ge wilt, niet gelijkt op de stadstuinjes, welke maar al te weinig het genot van het buitenleven in zijn vollen omvang kunnen bieden.

HET AMERIKAANSCHE DUEL

DOOR EWALD GERHARD
(36) SEELIGER.

(Geautoriseerde Vertaling).

MAGGIE ging op de sofa zitten en streek werktuigelijk over het roodgebloemde kleed.

„Wanneer was Mr. Fleitman hier voor 't laatst?" vroeg ze zacht.

„Dat zal vier of vijf weken geleden zijn geweest!" antwoordde juffrouw Nolte, die medelijden met Maggie begon te krijgen. „Waar hebt u Mr. Fleitman leeren kennen?"

„In Chicago!" snikte Maggie, en verborg haar gezichtje in het sofakussen.

„Wat scheelt u toch, lieve juffrouw?" vroeg juffrouw Nolte, de handen te zamen slaande. „O, dit is zeker de schuld van meneer Shuttlecock met zijn vrije liefde. Die heeft het er op gemunt, de jongeren te gronde te brengen.

„Meneer Shuttlecock?" vroeg Maggie, haar hoofd opheffende.

„Dit is Mr. Fleitman's oom, van wien hij een erfenis te wachten heeft!" vertelde de juffrouw haar. „Maar ik zal wel zorgen dat hij geen gekke dingen doet."

„Ik zal hier wachten, tot hij komt!" sprak Maggie vastbesloten en bleef zitten.

Juffrouw Nolte liet hare twee koffers van 't station halen. Maggie ging voor 't venster zitten, om naar 't origineel van het portret op de schrijftafel te kijken.

Zij was besloten hare liefde tegen iederen aanval te verdedigen!

Juffrouw Nolte maakte intusschen wat eten klaar. Maggie at het gretig op.

„Heeft deze dame," vroeg ze, naar de schrijftafel wijzende, „Mr. Fleitman al eens op zijn kamer bezocht?"

„O, neen!" antwoordde de juffrouw met opgeheven armen. „Mr. Fleitman heeft, zolang hij bij mij woont, nooit damesbezoek ontvangen."

Dat is tenminste een lichtpunt, dacht Maggie en ging na het eten weder voor het venster zitten.

Gladys kwam in dezen tijd thuis, opende haar venster en zag tot haar verbazing, dat voor 't venster aan den overkant van Tom's kamer, een jong, zeer aardig, en zeer pikant vrouwelijk-wezentje zat, dat haar een verpletterenden blik toewierp. Nu was Gladys veel te argeloos, om dadelijk aan het ergste te denken. Zij schrok slechts daarvan, dat Tom klaarblijkelijk zijn kamer opgegeven had. En het feit, dat hij deze kamer sinds zijn terugkeer van Key West geen enkel maal gebruikt had, maakte het voor haar begrijpelijk dat ze aan anderen verhuurd was.

Snel sloot ze het venster, want de blik van den overkant had haar — vreemd! — als een pijnlijke steek in het hart getroffen. Alle eeflucht onbrak haar, en ze snelde spoedig, zonder naar het huis aan den overkant gekeken te hebben, naar haar werk terug.

Ze begon steeds meer berouw te krijgen, dat ze Tom op den laatsten Zondag zoo koel behandeld had. Ze betrapte zelfs zich zelf er op, dat ze naar verontschuldigen voor zijn handelwijze zocht.

Terzelfder tijd maakte Patrick Peppercorn aanstalten, aan boord der „Free Love" te gaan. Oom Sam zette hem zelf daartoe aan.

„Hoe staat het met Gladys?" vroeg hij nieuwsgierig.

EEN AARDIG ZOMERHUISJE. PLATTEGROND.

„Geduld, oom!" lachte Patrick Peppercorn. „Vandaag is het groote verzoendag!"

„Ik begrijp je kalmte niet!" merkte oom Sam op. „En van je vriend Peppercorn hooren we ook al niets. Hij kon toch wel eens een telegram sturen!"

„Nog eens, oom, heb geduld!" troostte Patrick Peppercorn hem. „Mijn vriend Peppercorn is de flinkste kerel die ik ken. Als hij u uwe vrouw niet terugbrengt, dan lukt het niemand."

Daarop voer hij met Joshua en Benjamin naar Tampa.

Beide negers gingen in het matrozen-kroegje voor anker, terwijl Patrick Peppercorn op zijn gemak door de stad liep. Toen hij een meubelwinkel voorbij kwam, bleef hij staan en bekeek zich in den spiegel, die voor een der vensters stond. Met verwondering zag hij, dat hij in 't geheel niet meer leek op zijn dubbelganger Tom Fleitman. Dit was 't gevolg van de goede kost aan boord van de „Free Love" en de voortreffelijke visch-schotels van Sarah.

„Wat zal Maggie een oogen opzetten!" lachte hij in zijn vollen baard en wandelde langzaam naar de Manila Avenue.

Maar eerst zette juffrouw Nolte, die hem de deur opende, oogen op.

„O, Mr. Fleitman!" riep zij bijna verschrikt. „Ik had u haast niet herkend."

„Alright!" lachte hij, binnestappend. „U verwachtte een windhond, en er komt een dikke pintcher."

„Er is hier vanmorgen een dame gekomen!" vertelde hem de juffrouw op geheimzinnig, fluisterenden toon. „Ze is voor een oogenblik weg, om zijde te koopen."

Dat was echter maar een voorwendsel; in werkelijkheid was Maggie, door jaloerschheid gedreven, de sporen van haar nieuwste medeminares gevolgd.

Patrick Peppercorn ging op de sofa zitten en keek de huisjuffrouw lachend aan.

„Waarmee kan ik U dienen?" vroeg deze gevlid, aan het puntje van haar boezelaar trekkende.

Komisch! dacht Patrick, zijn hoofd schuddende. Dat vragen me nu alle vrouwen op leeftijd, als ik ze maar een beetje aankijk.

„Brengt u me een kop thee?" zeide hij dan, en ging liggen.

Juffrouw Nolte verwijderde zich eenigszins uit het veld gelagen en kwam weldra met de thee terug.

„Dank u!" zei Patrick Peppercorn gapend. „Hebt u misschien ook wat whisky?"

„Alleen brandewijn!" antwoordde juffrouw Nolte.

„Hier met de brandewijn!" riep Patrick Peppercorn met kracht.

Foto C. Steenbergh.

EEN AARDIG ZOMERHUISJE. DE ZITKAMER.

Zij voldeed aan zijn verzoek en bleef weer voor de tafel staan, waarachter hij lag.

„Mr. Fleitman, wat is u veranderd!” sprak zij eindelijk, terwijl ze de handen in de zijden zett. „Die jonge dame schijnt u lief te hebben.”

„Dat geloof ik ook,” bromde Patrick en schonk zich liggend een glaasje brandewijn in, dat hij op zijn gemak naar binnen goot.

„Alle duivels. . . . Je kunt merken, dat u niet drinkt, juffrouw Nolte, anders zou u dat bocht in uw huis niet dulden.”

Deze scherts stond juffrouw Nolte niet aan en zij nam de vlucht. Patrick Peppercorn legde zich op zijn zijde en sliep rustig in.

Juffrouw Nolte opende in de keuken een nieuwe flesch brandewijn en proefde den inhoud, dien zij nog niet zoo kwaad kon vinden, op zulk een grondige wijze, dat zij de komst van Maggie, aan wie zij de huissleutel gegeven had, in 't geheel niet hoorde.

En zoo stormde Maggie onvoorbereid Tom's kamer binnen en stiet dadelijk een kreet van schrik uit. Op de sofa lag een man, die snurkte, een wildvreemde man met een verschrikkelijken baard, die noch op Patrick Peppercorn noch op Tom Fleitman geleek. Wakker geworden door haar kreet, wreef hij zich de oogen uit, en rees op.

En nu kwam het allervreemdste voor Maggie. Deze wildvreemde man noemde haar plotseling bij haar voornaam en bootste de stem van Patrick Peppercorn allerbedriegelijkst na.

En het allervreemdste was, dat hij ook Patrick Peppercorn's oogen had.

„Dag Maggie!” lachte hij en stak haar de hand toe. „Ken je me niet meer?”

„Wat wilt u?” stiet zij angstig uit. „Wie is u?”

„Ik ben Patrick Peppercorn!” antwoordde hij vroolijk. „Je hebt intusschen kennis gemaakt met een anderen Patrick Peppercorn, maar dat was maar mijn plaatsvervanger.”

„U is een leugenaar!” riep zij, langzaam achteruit gaande. „Een bedrieger. U is niet Patrick Peppercorn!”

„Dat ben ik wel,” lachte hij, terwijl hij rustig op de sofa bleef zitten, want iedere poging haar te naderen zou toch mislukt zijn. „Je hebt je vergist. Hoe kon je dien braven onschuldigen Tom Fleitman voor den president van den Bond voor ethische huwelijks-hervorming houden! Ik hoop, dat het je een les voor je heele leven is geweest, zoodat je mij niet voor een ander verwisselt. En nu — sta toe, dat ik je den tijd laat, over deze geschiedenis na te denken! Ik zal intusschen een kopje thee drinken.”

Zij volgde zijn bewegingen met verstarde oogen en bewoog zich niet van haar plaats, hoewel haar knieën beefden.

„Nu, lieve Maggie!” lachte hij. „Wordt het al helder in je hoofdje? Want dat ik niet de Patrick Peppercorn ben, die je op reis gestuurd heeft, zul je wel begrijpen.”

„Het is niet mogelijk!” stamelde zij verward.

„Op deze aarde is alles mogelijk!” antwoordde hij. „Meer dan vier weken lang heb je een ander voor je man gehouden.”

„Ach!” zuchtte zij en sloot de oogen, alsof ze van schaamte in den grond wilde zinken.

„Je hebt hem zelfs gekust, Maggie!” vervolgde hij kalm. „Ontken het niet! Je hebt Tom Fleitman gekust in de meening, dat hij Patrick Peppercorn was.”

„Ik heb Patrick Peppercorn gekust!” kreunde zij wanhopig. „Maar niet den echten!” lachte hij haar uit, haar wenkend. „Kom hier, Maggie, om eindelijk te leeren, hoe de echte Patrick Peppercorn kust!”

Zij bewoog zich niet. Bliksemsnel vlogen de gebeurtenissen van de laatste weken in haar geest voorbij. En alle onbegrijpelijkheden werden haar duidelijk.

„Patrick!” zuchtte zij, terwijl haar oogen zich vulden met blinkende parelen. „Dat je me dat aandoen kondt!”

Maar zij waagde het nog niet, een blik op hem te werpen, want zijn baard en zijn grooteren lichaamsomvang schrikten haar al te zeer af.

„Ja, Maggie!” glimlachte hij. „Dat heb ik je kunnen aandoen. Maar veel langer had ik het niet uitgehouden. Ik was reeds op het punt naar Chicago terug te keeren. Toen vernam ik, dat Tom Fleitman mij daar meesterlijk verving.”

„Verving?” ontsnapte haar onwillekeurig. „Hebben jullie het dan niet afgesproken?”

„Dat zou een pracht-idee geweest zijn!” lachte hij luid. „Nee, je bent op een dwaalspoor. Elk van ons heeft den ander op eigen houtje vervangen. Eerst dacht ik, dat Tom Fleitman dood was.”

„Tom Fleitman!” herhaalde zij zacht. „Hij beweerde steeds Tom Fleitman te heeten.”

„Echt iets voor hem!” knikte Patrick Peppercorn grinnkend. „Maar niemand heeft hem geloofd, ook jij niet.”

„Heb jij hier als Tom Fleitman geleefd?” vroeg zij aarzelend.

„Ik ben niet zoo dwaas geweest als hij!” antwoordde hij vergenoegd. „Ik heb het me gemakkelijker gemaakt. Nog heden ga ik in Tampa door voor Tom Fleitman. Alleen voor jou ben ik Patrick Peppercorn. Verpraat je dus niet!”

„O, Patrick!” zuchtte zij nadenkend. „Daarom was je zoo koud tegen mij.”

„Wie? Ik?” vroeg hij verbluft. „Ik herinner het me niet!”

„Nee, jij niet, maar die andere!” verbeterd zij zich, vuurrood wordende. „Maar ik kon er niets aan doen. Ik had geen flauw idee, dat hij Tom Fleitman was. Hij heeft mij terug gestooten. Dikwijls was ik er wanhopig van.”

„Nog weer iets voor hem!” lachte Patrick, opstaande. „Ik zal je niet terugstooten, Maggie. Probeer het maar eens en geef me een zoen.”

Met uitgebreide armen kwam hij op haar toe, om haar te omhelzen. Maar zijn uiterlijk was haar nog te vreemd en daarom trachtte zij hem te ontvluchten. Zij ontweek tot bij het open venster, en had zich hem op genade of ongenade overgegeven — want de kamer was op de eerste verdieping, zoodat zij niet door 't raam kon ontkomen — als haar oog niet op Gladys Schwab's portret op de schrijftafel gevallen was.

„Daar!” riep ze, met den vinger op het portret wijzende. „Ga naar haar. Wat wil je van mij?”

Patrick Peppercorn draaide zich bliksemsnel om. Vervolgens haalde hij diep adem en lachte, lachte, zoo uitgelaten en oneerbiedig, dat Maggie in 't eerst begon te gelooven, dat hij plotseling krankzinnig was geworden.

„Gladys Schwab!” lachte hij, liet zich op een stoel vallen en sloeg al lachend op zijn knieën van plezier.

„Gladys Schwab, zoo heet ze!” antwoordde Maggie gekrenkt. „Je hebt haar voor een jeugd-vriendin uitgegeven. Wie weet wat je met haar uitgehaald hebt.”

„Ga door, Maggie!” riep hij ademloos. „Je bent zoo om te stelen. Als ik eerder geweten had, dat de jaloerschheid je zoo mooi maakte, dan had ik je zeker eerder gelegenheid gegeven, je in zoo'n toestand te brengen.”

„Heb je me dan geen reden daartoe gegeven?” riep zij verward. „En Elinor Club?”

„Zoo?” vroeg hij meer verrast dan verheugd. „En je zei altijd, dat je noch op Evangeline Cravath noch op Elinor Club jaloersch zoudt worden; van haar dachtte je geen gevaar.”

„Maar zij kan me gevaarlijk worden!” riep ze, op het portret wijzende.

„Ze had zeker gevaarlijk voor je kunnen worden!” knikte hij. „Maar mijn zedelijke sterkte, gevoegd bij de kracht van een vuilen stoomketel, heeft dit gevaar afgewend.”

„Wat bedoel je daarmee!” vroeg zij, er niets van begrijpende.

„Je vergeet namelijk,” ging hij voort, „dat deze Gladys Schwab, die overigens een allerbekoorlijkst meisje is, niet mijn, maar Tom Fleitman's jeugd-vriendin is.”

„En jij bent vier weken lang Tom Fleitman geweest!” barstte zij los. „Patrick, ik ken je! Je hebt haar gekust. Dat heb je, Patrick! Ik zie het je aan! Je hebt iets, wat alle meisjes gevaarlijk kan worden.”

„Zeer vleiend!” glimlachte hij, terwijl hij probeerde haar weer te naderen. „Maar heb ik de kussen, die jij Tom Fleitman gegeven hebt, geteld? Of wat heb je anders die vier weken in Chicago uitgehaald?”

„Wat ik uitgehaald heb?” antwoordde zij snel. „Nu, dat mag je wel weten. Ik heb je de vervalschte wissels meegebracht. En zoo zeggende zocht zij in haar blouse naar de papieren.

(Wordt vervolgd).

Foto C. Steenbergh.

BLOEMMARKT AAN HET SINGEL TE AMSTERDAM.